

ZAKON O JAKIM ALKOHOLNIM PIĆIMA

I- OPĆE ODREDBE

Članak 1. (Predmet)

Ovim Zakonom uređuju se proizvodnja, registracija, kvaliteta, zaštita zemljopisnih oznaka, deklariranje i promet jakih alkoholnih pića, nadležnosti u provođenju ovog Zakona, kao i druga pitanja od značaja za jaka alkoholna pića.

Članak 2. (Veza sa propisima EU)

Usklađivanje odredbi ovog Zakona vršeno je sa zadnjom prečišćenom verzijom UREDBE (EU) 2019/787 EUROPSKOG PARLAMENTA I VIJEĆA od 17. travnja 2019. o definiranju, opisivanju, prezentiranju i označavanju jakih alkoholnih pića, uporabi naziva jakih alkoholnih pića u prezentiranju i označavanju drugih prehrambenih proizvoda, zaštiti oznaka zemljopisnog podrijetla za jaka alkoholna pića, uporabi etilnog alkohola i destilata poljoprivrednog podrijetla u alkoholnim pićima te stavljanju izvan snage Uredbe (EZ) br. 110/2008 (SL L 130, 17.5.2019.), objavljenom 25.05.2021. godine (02019R0787 — HR — 25.05.2021 — 001.003 — 1).

Članak 3. (Primjena zakona)

- (1) Odredbe ovog Zakona primjenjuju se na destilat poljoprivrednog podrijetla i sva jaka alkoholna pića koja se nalaze na tržištu Federacije Bosne i Hercegovine (u daljnjem tekstu: Federacija BiH) bilo da su proizvedena u Federaciji BiH ili izvan nje, kao i ona namijenjena za izvoz.
- (2) Izuzetno, ako zemlja uvoznica to zahtijeva, jaka alkoholna pića se mogu izvoziti iako ne ispunjavaju uvjete kvalitete propisane ovim zakonom, na temelju dogovorene izvozne kvalitete navedene u ugovoru.
- (3) Odredbe ovog Zakona se primjenjuju i na uporabu etil alkohola i/ili destilata poljoprivrednog podrijetla u proizvodnji alkoholnih pića.

Članak 4. (Značenje pojedinih pojmova)

- (1) Za potrebe ovog Zakona primjenjuju se slijedeći pojmovi:
 - a) “*destilacija*” je fizički proces razdvajanja tečnih supstanci na osnovu razlike u točki ključanja;
 - b) “*destilat poljoprivrednog podrijetla*” je alkoholna tečnost, dobivena alkoholnom fermentacijom i destilacijom poljoprivrednih sirovina, koji ima karakteristike sirovine od koje potječe i nema svojstva etilnog alkohola;
 - c) “*etil alkohol poljoprivrednog podrijetla*” je alkohol proizveden redestilacijom sa rektifikacijom poslije alkoholne fermentacije sirovina poljoprivrednog podrijetla, koji se koristi za proizvodnju jakih alkoholnih pića, macerata, boja, aroma i aditiva;
 - d) “*redestilacija*” je ponovna destilacija destilata sa nižim sadržajem etanola;

- e) *“rekifikacija”* je uzastopna destilacija sa ciljem dobivanja etanola što većeg stupnja čistoće;
- f) *“fermentacija”* je biokemijska transformacija ugljenih hidrata (monosaharida) u alkohol (etil alkohol);
- g) *“maceracija”* je tehnološki postupak kojim se uz pomoć destilata ili etil alkohola ekstrahiraju aromatični sastojci iz biljnih plodova, cvjetova i listova;
- h) *“zaslađivanje”* je korištenje jednog ili više sljedećih proizvoda u pripremi jakih alkoholnih pića:
 - 1) polubijeli šećer, bijeli šećer, ekstra bijeli šećer, dekstroza, fruktoza, glukozni sirup, rastvor šećera, rastvor invertnog šećera, sirup invertnog šećera, kako su definirani u važećem propisu o šećerima,
 - 2) rektificirani koncentrirani mošt od grožđa, koncentrirani mošt od grožđa, svježi mošt od grožđa,
 - 3) prženi šećer, koji je dobiven isključivo kontroliranim zagrijavanjem saharoze bez dodatka baza, mineralnih kiselina ili drugih kemijskih dodataka,
 - 4) med, kako je definirano u propisima o medu i drugim pčelinjim proizvodima,
 - 5) sirup rogača,
 - 6) bilo koji drugi ugljikohidrati koji imaju isti učinak kao proizvodi navedeni u točkama od 1) do 5);
- i) *“miješanje”* znači spajanje jakog alkoholnog pića koje pripada kategoriji jakih alkoholnih pića iz Priloga I. ovog Zakona ili oznaci zemljopisnog podrijetla s jednim ili više:
 - 1) drugih jakih alkoholnih pića koja ne pripadaju istoj kategoriji jakih alkoholnih pića iz Priloga I.,
 - 2) destilatima poljoprivrednog podrijetla;
 - 3) etilnim alkoholom poljoprivrednog podrijetla;
- j) *“kupažiranje”* je spajanje dva ili više jakih alkoholnih pića iste kategorije, koja se u svom sastavu neznatno razlikuju u pogledu načina proizvodnje, uporabe različitih uređaja za destilaciju, perioda sazrijevanja ili starenja, zemljopisnog područja proizvodnje, pod uvjetom da tako proizvedeno jako alkoholno piće pripada istoj kategoriji, kao i jako alkoholno piće prije kupažiranja;
- k) *“dodavanje alkohola”* znači dodavanje etil alkohola poljoprivrednog podrijetla i/ili destilata poljoprivrednog podrijetla jakom alkoholnom piću;
- l) *“dodavanje vode”* u proizvodnji jakog alkoholnog pića dopušteno je pod uvjetom da je kvaliteta vode sukladno važećim propisima o zdravstvenoj ispravnosti vode za piće, te da se dodavanjem vode ne mijenjaju svojstva proizvoda, a voda može biti destilirana, demineralizirana, očišćena ili omekšana;
- m) *“sazrijevanje”* ili *“starenje”* je proces koji se odvija u odgovarajućim posudama, tijekom kojeg dolazi do određenih prirodnih reakcija, koje jakom alkoholnom piću daju posebna organoleptička svojstva koje ranije nije imalo;
- n) *“aromatiziranje”* znači dodavanje aroma (definirane posebnim propisom o aromama), ili aromatiziranih prehrambenih proizvoda u proizvodnji jakih alkoholnih pića, jednim ili više navedenih postupaka: dodavanjem, maceracijom, alkoholnom fermentacijom ili destilacijom alkohola u prisutnosti aroma ili aromatiziranih prehrambenih proizvoda ili njihovim natapanjem u alkoholu;
- o) *“bojenje”* znači uporabu jedne ili više boja u proizvodnji jakih alkoholnih pića;
- p) *“alkoholna jačina”* je odnos između obujma čistog alkohola prisutnog u proizvodu pri temperaturi od 20 °C i ukupnog volumena tog proizvoda pri istoj temperaturi, izraženo u postocima;
- q) *“količina isparljivih materija”* je količina svih isparljivih materija, osim etil alkohola i

- metanola, sadržanih u jakom alkoholnom piću koje se proizvodi isključivo destilacijom;
- r) *“opisivanje”* znači izraze koji se koriste za označavanje i prezentiranje na ambalaži jakog alkoholnog pića, na dokumentima koji se prilažu prilikom prijevoza, na komercijalnim ispravama, posebno na računima i otpremnicama, te u oglašavanju jakog alkoholnog pića;
 - s) *“prezentiranje”* znači izraze koji se koriste za označavanje i na ambalaži, te u oglašavanju i prodajnim promocijama proizvoda, na slikama ili slično te na spremnicima, uključujući na boci ili zatvaraču;
 - t) *“označavanje”* znači svaka riječ, pojedinosti, žig, zaštitni znak, slikovni prikaz ili simbol koji se odnosi na proizvod i koji se nalazi na bilo kojoj ambalaži, ispravi, oglasu, etiketi, obruču ili privjesku koji prate ili se odnose na taj proizvod;
 - u) *„etiketa”* znači bilo koja oznaka, robna marka, žig, slikovni ili drugi opisni prikaz, napisan, otisnut, označen, reljefno nanesen ili utisnut na ili pričvršćen za ambalažu ili spremnik s hranom;
 - v) *„ambalaža”* znači zaštitni omoti, kartoni, sanduci, spremnici i boce koji se koriste za prijevoz ili prodaju jakih alkoholnih pića;
 - w) *“originalno pakiranje”* je pojedinačno punjenje, zatvaranje u ambalažu i deklariranje jakog alkoholnog pića, koje se nakon otvaranja ne može vratiti u prvobitno stanje;
 - x) *“prodajni naziv”* je naziv pod kojim se jako alkoholno piće stavlja u promet;
 - y) *“proizvođač”* je pravna osoba i obrtnik koji se bave proizvodnjom jakih alkoholnih pića, te fizička osoba koja se bavi proizvodnjom destilata poljoprivrednog podrijetla, koja su upisana u Registar proizvođača jakih alkoholnih pića;
 - z) *“mjesto podrijetla”* je mjesto ili regija u kojoj je obavljena faza proizvodnog postupka u kojoj je jako alkoholno piće dobilo svoja bitna karakteristična svojstva;
 - aa) *“proizvodnja alkoholnih pića”* obuhvaća sve tehnološke postupke potrebne za dobivanje alkoholnih pića;
 - bb) *“proizvođačka specifikacija”* je dokument koji sačinjava proizvođač jakih alkoholnih pića na temelju kojeg proizvodi to piće, te koji prilaže uz zahtjev za zaštitu zemljopisnog podrijetla jakih alkoholnih pića;
 - cc) *“registar proizvođača”* je baza podataka o proizvođačima jakih alkoholnih pića;
 - dd) *“složenica”* je kombinacija izraza navedenog u nazivu kategorije jakih alkoholnih pića ili oznake zemljopisnog podrijetla jakog alkoholnog pića, od kojih potiče sav alkohol u jakom alkoholnom piću, te naziva jednog ili više prehrambenih proizvoda, osim alkoholnih pića i prehrambenih proizvoda koji se koriste za proizvodnju tog jakog alkoholnog pića, odnosno pridjeva izvedenih iz tih naziva, i/ili izraza “liker ili “krem”;
 - ee) *„aluzija”* znači izravno ili neizravno upućivanje na jedan ili više službenih naziva iz kategorija jakih alkoholnih pića navedenih u Prilogu I. ili na oznake zemljopisnog podrijetla jakih alkoholnih pića, osim upućivanja u složenici ili na popisu sastojaka, kako su navedeni u članku 25. st. 2., 3. i 4., pri opisivanju, prezentiranju i označavanju:
 - 1) prehrambenog proizvoda koji nije jako alkoholno piće ili
 - 2) jakog alkoholnog pića koje ispunjava zahtjeve iz kategorija od 33. do 40. Priloga I. ili
 - 3) jakog alkoholnog pića koje ispunjava uvjete iz članka 23. stavka (3a);
 - ff) *„zemljopisna oznaka”* znači oznaku kojom se jako alkoholno piće identificira kao piće podrijetlom s državnog područja države ili regije ili lokaliteta na tom državnom području ako se kvaliteta, ugled ili drugo svojstvo tog jakog alkoholnog pića može uglavnom pripisati njegovom zemljopisnom podrijetlu;

- gg) “*službeni naziv*” znači naziv pod kojim se jako alkoholno piće stavlja na tržište;
- hh) “*generički naziv*” znači naziv jakog alkoholnog pića koji je, iako vezan uz mjesto ili regiju u kojima se to jako alkoholno piće izvorno proizvodilo ili stavljalo na tržište, postao uobičajeni naziv za jako alkoholno piće.

(2) Gramatička terminologija korištenja muškog ili ženskog roda podrazumijeva uključivanje oba roda u ovom Zakonu i propisima donesenim na temelju ovog Zakona.

Članak 5. (Definicija jakih alkoholnih pića)

(1) U smislu ovog Zakona jako alkoholno piće je alkoholno piće koje ispunjava sljedeće zahtjeve:

- a) namijenjeno za ljudsku potrošnju;
- b) ima posebna organoleptička svojstva;
- c) sadrži najmanje 15% vol. alkohola.

(2) Izuzetno od stavka 1. točka c) ovog članka, jakim alkoholnim pićem smatra se i liker od jaja koji ima minimalnu alkoholnu jačinu 14% vol.

(3) Jakim alkoholnim pićima ne smatraju se pića svrstana u carinsku tarifu pod oznakom 2203, 2204, 2205, 2206 i 2207.

II - PROIZVODNJA JAKIH ALKOHOLNIH PIĆA

Članak 6. (Način proizvodnje)

(1) Jako alkoholno piće proizvodi se:

a) izravno uporabom, zasebno ili u kombinaciji jedne od sljedećih metoda:

- 1) destilacije fermentiranih proizvoda, sa ili bez dodavanja aroma ili aromatiziranih prehrambenih proizvoda,
- 2) maceracije ili slične prerade materija biljnog podrijetla u etilnom alkoholu poljoprivrednog podrijetla, destilatima poljoprivrednog podrijetla ili jakim alkoholnim pićima ili njihovom kombinacijom,
- 3) dodavanja, zasebno ili u kombinaciji, etilnom alkoholu poljoprivrednog podrijetla, destilatima poljoprivrednog podrijetla ili jakim alkoholnim pićima: aroma, bojila, sladila, te ostalih odobrenih sastojaka sukladno važećim propisima, kao i drugih poljoprivrednih proizvoda ili prehrambenih proizvoda;

b) dodavanjem jakim alkoholnom piću, zasebno ili u kombinaciji nešto od sljedećeg:

- 1) drugih jakih alkoholnih pića,
- 2) etil alkohola poljoprivrednog podrijetla,
- 3) destilatima poljoprivrednog podrijetla,
- 4) drugih prehrambenih proizvoda.

(2) Ako je alkoholnom piću dodana voda, koja može biti destilirana, demineralizirana, pročišćena permeacijom ili omekšana:

- 1) voda treba biti u skladu s propisima o kvaliteti vode za piće,
- 2) alkoholna jačina jakog alkoholnog pića nakon dodavanja vode treba biti u skladu s člankom 5., stavak (1), točka c), ili odgovarajućom kategorijom jakih alkoholnih pića iz Priloga I.

Članak 7.
(Sirovine za proizvodnju jakih alkoholnih pića)

- (1) Jaka alkoholna pića mogu se proizvoditi od vlastitog, otkupljenog i uvezenog voća, destilata i drugih sirovina i proizvoda poljoprivrednog podrijetla.
- (2) Jaka alkoholna pića sa oznakom zaštićenog zemljopisnog podrijetla mogu se proizvoditi od voća, destilata i drugih sirovina i proizvoda poljoprivrednog podrijetla iz vlastite proizvodnje, ili iz otkupa ovih proizvoda od drugih proizvođača.

Članak 8.
(Etil alkohol poljoprivrednog podrijetla)

Etil alkohol poljoprivrednog podrijetla je tekućina koja ispunjava sljedeće zahtjeve:

- a) nema mirisa ni okusa, osim po sirovinama od kojih potječe;
- b) njena minimalna alkoholna jačina iznosi 96,0% vol.;
- c) njen maksimalni udio ostataka ne prelazi:
 - 1) ukupna kiselost (izražena kao octena kiselina): 1,5 grama po hektolitr preračunato na 100% vol. alkohola,
 - 2) esteri (izraženi kao etil acetat): 1,3 grama po hektolitr preračunato na 100% vol. alkohola,
 - 3) aldehidi (izraženi kao acetaldehid): 0,5 grama po hektolitr preračunato na 100% vol. alkohola,
 - 4) viši alkoholi (izraženi kao 2-metil 1-propanol): 0,5 grama po hektolitr preračunato na 100% vol. alkohola,
 - 5) metanol: 30 grama po hektolitr preračunato na 100% vol. alkohola,
 - 6) suhi ekstrakt: 1,5 grama po hektolitr preračunato na 100% vol. alkohola,
 - 7) isparljive baze koje sadrže dušik (izražene u dušiku): 0,1 grama po hektolitr preračunato na 100% vol. alkohola,
 - 8) furfural: ne može se detektirati.

Članak 9.
(Etil alkohol i destilati koji se koriste u jakim alkoholnim pićima)

- (1) Etil alkohol i destilati koji se koriste u proizvodnji jakih alkoholnih pića smiju biti isključivo poljoprivrednog podrijetla.
- (2) Za razrjeđivanje ili otapanje boja, aroma ili drugih odobrenih sastojaka koji se koriste u proizvodnji alkoholnih pića koriste se samo etil alkohol poljoprivrednog podrijetla, destilati poljoprivrednog podrijetla ili jaka alkoholna pića iz kategorija od 1. do 14. iz Priloga I. Taj alkohol koji se koristi za razrjeđivanje ili otapanje boja, aroma ili drugih odobrenih sastojaka smije se koristiti samo u količinama koje su strogo potrebne u tu svrhu.
- (3) Jaka alkoholna pića ne smiju sadržavati alkohol sintetičkog podrijetla niti neki drugi alkohol nepoljoprivrednog podrijetla.

Članak 10.
(Razvrstavanje jakih alkoholnih pića)

Jaka alkoholna pića razvrstavaju se na:

- a) Kategorije jakih alkoholnih pića, prema definicijama utvrđenim u Prilogu I., koji čini sastavni dio ovog zakona;
- b) Ostala jaka alkoholna pića koja ne zadovoljavaju kriterije kategorija Priloga I. iz točke a) ovog članka.

Članak 11. **(Opće odredbe kategorija jakih alkoholnih pića)**

- (1) Ne dovodeći u pitanje posebna pravila utvrđena za svaku od kategorija jakih alkoholnih pića od 1. do 14. u Prilogu I., jaka alkoholna pića iz tih kategorija:
- a) proizvedena su alkoholnom fermentacijom i destilacijom isključivo sirovina koje su u smislu određenih definicija predviđene za pojedino jako alkoholno piće iz Priloga I;
 - b) su bez dodatka razrijeđenog ili nerazrijeđenog alkohola;
 - c) nisu aromatizirana;
 - d) bojena su samo karamelom, samo kao sredstvom za popravljavanje boje;
 - e) nisu zaslađena, osim u slučaju kako bi se zaokružio konačan ukus proizvoda u količini koja ne prelazi pragove utvrđene za svaku kategoriju u Prilogu I;
 - f) ne sadržavaju dodatke, osim cijelih neprerađenih dijelova sirovina iz kojih se taj alkohol dobiva, i koji se uglavnom koriste u dekorativne svrhe.
- (2) Ne dovodeći u pitanje posebna pravila utvrđena za svaku od kategorija jakih alkoholnih pića od 15. do 44. iz Priloga I., jaka alkoholna pića iz tih kategorija mogu:
- a) biti proizvedena od bilo koje poljoprivredne sirovine;
 - b) imati dodan alkohol;
 - c) sadržavati aromatične tvari, prirodne aromatične tvari i aromatizirane prehrambene proizvode;
 - d) biti obojena;
 - e) biti zaslađena.
- (3) Ne dovodeći u pitanje posebna pravila utvrđena u Prilogu II, jaka alkoholna pića koja ne zadovoljavaju pravila utvrđena za svaku od kategorija navedenih u Prilogu I. mogu:
- a) biti proizvedena od bilo koje poljoprivredne sirovine ili od bilo kojih prehrambenih proizvoda ili oboje;
 - b) imati dodan alkohol;
 - c) biti aromatizirana;
 - d) biti obojena;
 - e) biti zaslađena.

III – REGISTRACIJA PROIZVOĐAČA JAKIH ALKOHOLNIH PIĆA

Članak 12. **(Registar proizvođača jakih alkoholnih pića)**

- (1) Proizvodnjom jakih alkoholnih pića radi stavljanja u promet može se baviti pravna osoba i obrtnik (u daljnjem tekstu: proizvođač), koji je upisan u Registar poslovnih subjekata/pravnih osoba, odnosno, Obrtni registar, sukladno posebnim propisima i upisan u Registar proizvođača jakih alkoholnih pića (u daljnjem tekstu: Registar).
- (2) Proizvodnjom destilata poljoprivrednog podrijetla može se baviti i fizička osoba koje je upisana u Registar poljoprivrednih gospodarstava i Registar.

(3) Obvezu upisa u Registar ima i onaj proizvođač koji jako alkoholno piće proizvodi za vlastite potrebe (u daljnjem tekstu: proizvođač za vlastite potrebe) i to ako proizvedena količina prelazi 40 litara čistog alkohola godišnje po domaćinstvu, odnosno 100 litara jakog alkoholnog pića u tijeku godine.

(4) Proizvođač se upisuje u Registar ukoliko ispunjava uvjete u pogledu objekata, prostorija, opreme i uređaja, kao i u pogledu stručnog kadra.

(5) Proizvođač može vršiti i uslužnu destilaciju prevrelog kljuka, odnosno redestilaciju kojom dobiva destilat poljoprivrednog podrijetla.

(6) Federalni ministar poljoprivrede, vodoprivrede i šumarstva (u daljnjem tekstu: ministar) donosi Pravilnik o načinu podnošenja zahtjeva za upis u Registar, potrebnoj dokumentaciji, uvjetima iz stavka (4) ovog članka, sadržaju i načinu vođenja Registra, te brisanju iz Registra.

Članak 13. (Upis u Registar)

(1) Upis u Registar se vrši na temelju zahtjeva proizvođača koji podnosi gradskom/općinskom organu nadležnom za poslove poljoprivrede (u daljnjem tekstu: gradski/općinski organ).

(2) Rješenje o upisu u Registar donosi gradski/općinski organ.

(3) Primjerak rješenja iz stavka (2) ovog članka gradski/općinski organ dostavlja kantonalnom ministarstvu nadležnom za poslove poljoprivrede (u daljnjem tekstu: kantonalno ministarstvo) i Federalnom ministarstvu poljoprivrede, vodoprivrede i šumarstva (u daljnjem tekstu: Federalno ministarstvo), te federalnoj i kantonalnim upravama za inspekcijske poslove.

Članak 14. (Brisanje iz Registra)

(1) Proizvođač se briše iz Registra proizvođača ako:

a) donese odluku o prestanku obavljanja djelatnosti;

b) je pravosnažnom odlukom suda izrečena zabrana obavljanja djelatnosti;

c) prestane ispunjavati uvjete propisane ovim zakonom i podzakonskim propisima, što u postupku inspekcijskog nadzora utvrđuje nadležna inspekcija.

(2) Gradski/općinski organ donosi rešenje o brisanju iz Registra, protiv kojeg se može izjaviti žalba kantonalnom ministarstvu, osam dana od prijema rješenja.

(3) Primjerak rješenja iz stavka (2) ovog članka gradski/općinski organ dostavlja kantonalnom i Federalnom ministarstvo i nadležnoj inspekciji.

Članak 15. (Evidencija o proizvodnji i prometu)

(1) Proizvođač je dužan voditi evidenciju o proizvodnji i prometu jakih alkoholnih pića.

(2) Evidencija iz stavka (1) ovog članka sadrži podatke o vrsti i količini upotrijebljene sirovine, količinu prevrelog kljuka i dobivenog destilata poljoprivrednog podrijetla, količini i prodajnom nazivu proizvedenog alkoholnog pića.

(3) Proizvođač je dužan da dokumentaciju kojom se potvrđuju podaci u evidenciji (npr. ulazi robe, fakture za kupljenu robu, fakture za prodanu robu i sl.), iz st. (1) i (2) ovog članka, čuva za svako proizvedeno jako alkoholno piće najmanje tri godine, računajući od dana u godini u kojoj je prodana posljednja količina određenog jakog alkoholnog pića.

Članak 16. (Podrumska evidencija)

- (1) Proizvođač je dužan voditi podrumsku evidenciju koja podrazumijeva:
 - a) obilježavanje svake posude sa sirovinom i jakim alkoholnim pićem u objektu za proizvodnju;
 - b) obilježavanje svake posude u kojoj se nalazi destilat poljoprivrednog podrijetla i jako alkoholno piće u rinfuznom stanju prema vrsti i namjeni i da na njoj naznači količinu, godinu proizvodnje i sadržaj alkohola u % vol.;
 - c) obilježavanje posude u kojima se odvija sazrijevanje ili starenje jakog alkoholnog pića, tokom koga dolazi do određenih prirodnih reakcija, koje jakom alkoholnom piću daju organoleptičke osobine koje ranije nije imalo;
 - d) obilježavanje posude sa destilatima i jakim alkoholnim pićem koje je potrebno doraditi ili preraditi, sa navođenjem nedostataka u odnosu na propisanu kvalitetu;
 - e) obilježavanje posude sa jakim alkoholnim pićem koje ne odgovaraju propisanoj kvaliteti, a namijenjene su izvozu.
- (2) Proizvođač koji vrši uslužnu destilaciju prevrelog kljuka, odnosno redestilaciju kojom dobiva destilat poljoprivrednog podrijetla, dužan je evidentirati u podrumskoj evidenciji količinu prevrelog kljuka i dobivenog destilata poljoprivrednog podrijetla.
- (3) Starost jakog alkoholnog pića koje je sazrijevalo određuje se prema starosti najmlađeg dodanog alkoholnog sastojka;
- (4) Podrumarska evidencija vodi se u pisanoj ili u elektronskoj formi.
- (5) Ministar donosi Pravilnik o sadržaju i načinu vođenja evidencija iz čl. 15. i 16. ovog Zakona.

IV. KVALITETA JAKIH ALKOHOLNIH PIĆA

Članak 17. (Kvaliteta)

- (1) Jaka alkoholna pića moraju u proizvodnji i prometu, u pogledu kvalitete, ispunjavati uvjete propisane ovim zakonom i propisima donesenim na temelju njega.
- (2) Za kvalitetu jakih alkoholnih pića odgovoran je proizvođač, odnosno uvoznik.
- (3) Ukoliko je jako alkoholno piće proizveo jedan a punio drugi proizvođač, za kvalitetu jakog alkoholnog pića odgovoran je proizvođač koji je izvršio punjenje.
- (4) Za kvalitetu i zdravstvenu ispravnost destilata poljoprivrednog podrijetla iz stavka (2) članka 16. odgovoran je proizvođač koji vrši uslužnu destilaciju.

Članak 18. (Kontrola kvalitete)

- (1) Kontrolom kvalitete utvrđuje se ispunjenost fizičkih, kemijskih i organoleptičkih svojstava jakih alkoholnih pića sa uvjetima kvalitete propisanim ovim Zakonom.
- (2) Jaka alkoholna pića u prometu moraju ispunjavati uvjete iz stavka (1) ovog članka.
- (3) Kontrolom kvalitete uvezenih jakih alkoholnih pića i destilata poljoprivrednog podrijetla utvrđuje se usuglašenost kvalitete sa odgovarajućim dokumentom o kvaliteti države izvoznice, kao i usuglašenost kvalitete sa uvjetima propisanim ovim Zakonom.

(4) Kontrolu kvalitete jakog alkoholnog pića i destilata poljoprivrednog podrijetla vrši akreditirani i ovlašteni laboratorij sukladno važećem propisu o analitičkim metodama za jaka alkoholna, kao i drugim validiranim i međunarodno priznatim metodama.

(5) Ministar donosi Pravilnik o kontroli kvalitete jakih alkoholnih pića i uvjetima ovlašćivanja laboratorija iz stavka (4) ovog članka.

Članak 19. (Očuvanje kvalitete)

(1) Jako alkoholno piće, prije stavljanja u promet, puni se i zatvara, odnosno pakira u originalno pakiranje koje tom proizvodu osigurava očuvanje kvalitete.

(2) Jaka alkoholna pića ne smiju se nuditi na prodaju niti stavljati na tržište u spremnicima koji su opremljeni mehanizmima za zatvaranje pokrivenim zatvaračima ili folijom koji sadrže olovo.

V – OPISIVANJE, PREZENTIRANJE I OZNAČAVANJE JAKIH ALKOHOLNIH PIĆA

Članak 20. (Opća pravila za opisivanje, prezentiranje i označavanje)

(1) Jaka alkoholna pića koja se stavljaju na tržište moraju biti u skladu sa odredbama ovog Zakona i posebnim propisom kojim se uređuje označavanje hrane, osim ako ovim Zakonom nije utvrđeno drugačije.

(2) Za označavanje jakog alkoholnih pića odgovoran je proizvođač, odnosno uvoznik.

(3) Etiketa mora biti lako uočljiva, jasna i čitka.

(4) Podaci koji se koriste na etiketi trebaju biti napisani jednim od pisama i na jednom od jezika koji su u službenoj uporabi u Bosni i Hercegovini.

(5) Dopušteno je višejezično označavanje koje nije u suprotnosti s podacima datim na jednom od jezika koji su u službenoj uporabi u Bosni i Hercegovini.

(6) Pojmovi označeni kurzivom u Prilogu I. ovog Zakona i registrirane zemljopisne oznake ne smiju se prevoditi.

Članak 21. (Službeni naziv jakih alkoholnih pića)

(1) Naziv jakog alkoholnog pića je njegov službeni naziv. U opisivanju, prezentiranju i označavanju jakog alkoholnog pića navodi se njegov službeni naziv. Službeni naziv naznačuje se jasno i čitljivo na etiketi jakog alkoholnog pića i ne može se zamijeniti niti promijeniti.

(2) Jako alkoholno piće koje ispunjava zahtjeve jedne od kategorije jakih alkoholnih pića navedenih u Prilogu I. kao službeni naziv nosi naziv te kategorije, osim ako ta kategorija dopušta uporabu drugog službenog naziva.

(3) Jako alkoholno piće koje ne ispunjava zahtjeve utvrđene za kategorije jakih alkoholnih pića navedene u Prilogu I. kao službeni naziv mora nositi naziv „jako alkoholno piće”.

(4) Jako alkoholno piće koje ispunjava zahtjeve za više od jedne kategorije iz Priloga I. može se stavljati na tržište pod jednim ili više službenih naziva navedenih za te kategorije u Prilogu I.

(5) Ne dovodeći u pitanje st. (1) i (2) ovog članka, službeni naziv jakog alkoholnog pića može se:

- a) dopuniti ili zamijeniti oznakom zemljopisnog podrijetla, a u tom slučaju oznaka zemljopisnog podrijetla može se nadalje dopuniti bilo kojim izrazom koji je dopušten specifikacijom relevantnog proizvoda, pod uvjetom da se time ne zavarava potrošač i
- b) zamijeniti složenicom koja uključuje izraze „liker” ili „krem” pod uvjetom da konačni proizvod ispunjava zahtjeve iz kategorije 33. Priloga I.

(6) Službeni naziv jakog alkoholnog pića može se dopuniti:

- a) nazivom ili zemljopisnom oznakom utvrđenom zakonima i drugim propisima, nakon njene registracije, pod uvjetom da se time potrošač ne dovodi u zabludu;
- b) uobičajenim nazivom kojim se opisuje hrana, prema potrebi i njezina uporaba, te je dovoljno jasan da potrošači znaju njenu stvarnu prirodu i da je razlikuju od druge hrane s kojom bi se mogla zamijeniti;
- c) složenicom ili aluzijom sukladno čl. 22. i 23. ovog Zakona;
- d) izrazom „kupaža”, „kupažiranje” ili „kupažirano” ako je piće kupažirano;
- e) izrazom „mješavina”, „miješano” ili „miješano jako alkoholno piće” ako je piće miješano ili
- f) izrazom „suho” ili „dry”, osim u slučaju jakih alkoholnih pića koja ispunjavaju zahtjeve za kategoriju 2. Priloga I., ne dovodeći u pitanje posebne zahtjeve utvrđene u kategorijama od 20. do 22. iz Priloga I., i pod uvjetom da to jako alkoholno piće nije zaslađeno, čak ni radi zaokruživanja okusa. Odstupajući od prvog dijela ove točke, izrazom „suho” ili „dry” može se dopuniti službeni naziv jakih alkoholnih pića koja ispunjavaju zahtjeve za kategoriju 33. i koja su stoga zaslađena.

(7) Ne dovodeći u pitanje čl. 22. i 23. te članak 24. st. (2), (3), (4) i (5), zabranjena je uporaba službenih naziva iz stavka (2) ovog članka ili oznaka zemljopisnog podrijetla pri opisivanju, prezentiranju ili označavanju bilo kojeg pića koje ne ispunjava zahtjeve utvrđene za odgovarajuću kategoriju iz Priloga I. ili za odgovarajuću oznaku zemljopisnog podrijetla. Ta se zabrana primjenjuje i kada se ti službeni nazivi ili oznake zemljopisnog podrijetla koriste zajedno s riječima ili izrazima kao što su „poput”, „vrsta”, „u stilu”, „proizveden”, „aroma” ili ostalim sličnim izrazima.

(8) Ne dovodeći u pitanje članak 23. stavak (1) u prezentiranju i označavanju aroma kojima se imitira jako alkoholno piće ili njegova uporaba u proizvodnji prehrambenog proizvoda koji nije piće, može se navesti upućivanje na službene nazive iz stavka 2. ovog članka, pod uvjetom da je tim službenim nazivima dodan izraz „aroma” ili bilo koji drugi slični izrazi. Oznake zemljopisnog podrijetla ne koriste se za opisivanje takvih aroma.

(9) Naziv jakog alkoholnog pića ne može se zamijeniti zaštitnim znakom (žigom), nazivom marke proizvoda ili izmišljenim nazivom.

Članak 22. (Složenice)

(1) Pri prezentiranju i označavanju alkoholnog pića uporaba službenog naziva utvrđenog u kategorijama jakih alkoholnih pića navedenih u Prilogu I. ili oznake zemljopisnog podrijetla u složenici za jaka alkoholna pića odobrava se pod uvjetom da:

- a) alkohol koji se koristi u proizvodnji alkoholnog pića potiče isključivo od jakog alkoholnog pića navedenog u složenici, osim za alkohol koji smije biti prisutan u aromama, bojilima ili drugim odobrenim sastojcima koji se koriste za proizvodnju tog alkoholnog pića i
- b) jako alkoholno piće nije razrijeđeno tako da mu je alkoholna jačina smanjena ispod

minimalne jačine navedene u definiciji za to jako alkoholno piće.

(2) Ne dovodeći u pitanje službene nazive iz članka 21., izrazi „alkohol”, „jaki alkohol”, „piće”, „jako alkoholno piće” i „voda” ne smiju biti dio složenice kojom se opisuje alkoholno piće.

(3) Složenice kojima se opisuje alkoholno piće:

- a) ispisuju se jednakim slovima istog fonta, veličine i boje;
- b) ne smiju biti prekinute tekstualnim ili slikovnim elementima koji nisu njihov sastavni dio; i
- c) ne smiju biti ispisane fontom većim od veličine fonta koji se koristi za naziv alkoholnog pića i
- d) u slučaju jakog alkoholnog pića, uvijek im se dodaje službeni naziv jakog alkoholnog pića, koji se navodi u istom vidnom polju kao i složenica, osim ako je službeni naziv zamijenjen složenicom sukladno članku 21. stavak (5), točka b).

Članak 23. (Aluzije)

(1) U prezentiranju i označavanju prehrambenog proizvoda koji nije alkoholno piće, aluzija na službene nazive navedene u jednoj ili više kategorija jakih alkoholnih pića iz Priloga I. ili jednoj ili više oznaka zemljopisnog podrijetla za jaka alkoholna pića, dopušta se pod uvjetom da alkohol koji se koristi u proizvodnji tog prehrambenog proizvoda potječe isključivo od jakog alkoholnog pića ili jakih alkoholnih pića koja se navode u aluziji, osim alkohola koji smije biti prisutan u aromama, bojilima ili drugim odobrenim sastojcima koji se koriste za proizvodnju tog prehrambenog proizvoda.

(2) U prezentiranju i označavanju alkoholnih pića koja nisu jako alkoholno piće dopuštena je aluzija na službene nazive navedene u jednoj ili više kategorija jakih alkoholnih pića iz Priloga I. ovog Zakona ili jednoj ili više oznaka zemljopisnog podrijetla za jaka alkoholna pića pod uvjetom da:

- a) dodani alkohol potiče isključivo od jakog alkoholnog pića ili jakih alkoholnih pića koja se navode u aluziji i
- b) udio svakog alkoholnog sastojka navodi se barem jednom u istom vidnom polju kao i aluzija, silaznim redoslijedom s obzirom na korištene količine. Taj omjer mora biti jednak volumnom postotku čistog alkohola koji on predstavlja u ukupnom volumnom sadržaju čistog alkohola u konačnom proizvodu.

(3) U opisivanju, prezentiranju i označavanju jakog alkoholnog pića koje ispunjava zahtjeve iz kategorija od 33. do 40. Priloga I. dopuštena je aluzija na službene nazive navedene u jednoj ili više kategorija jakih alkoholnih pića iz tog priloga ili jednoj ili više oznaka zemljopisnog podrijetla za jaka alkoholna pića pod uvjetom da:

- a) dodani alkohol potiče isključivo od jakog alkoholnog pića ili jakih alkoholnih pića koja se navode u aluziji;
- b) udio svakog alkoholnog sastojka navodi se barem jednom u istom vidnom polju kao i aluzija, silaznim redoslijedom s obzirom na korištene količine. Taj omjer mora biti jednak volumnom postotku čistog alkohola koji on predstavlja u ukupnom volumnom sadržaju čistog alkohola u konačnom proizvodu i
- c) izraz „cream” ne može se koristiti u službenom nazivu jakog alkoholnog pića koje ispunjava zahtjeve iz kategorija od 33. do 40. Priloga I. niti u službenom nazivu jakog alkoholnog pića ili jakih alkoholnih pića, koja se navode u aluziji.

(4) Odstupajući od stavka (1) ovog članka, pri opisivanju, prezentiranju i označavanju jakog alkoholnog pića koje nije jako alkoholno piće koje ispunjava zahtjeve iz kategorija od 33. do 40. Priloga I. dopuštena je aluzija na službeni naziv naveden u kategoriji jakih alkoholnih pića

iz tog priloga ili na oznaku zemljopisnog podrijetla za jaka alkoholna pića, pod slijedećim uvjetima:

- a) jako alkoholno piće navedeno u aluziji:
 - 1) upotrijebljeno je kao jedina alkoholna osnova za proizvodnju konačnog jakog alkoholnog pića koje ispunjava zahtjeve iz kategorije jakih alkoholnih pića navedene u Prilogu I.,
 - 2) nije spajano ni s jednim prehrambenim proizvodom koji nije prehrambeni proizvod koji se koristi za njegovu proizvodnju ili proizvodnju konačnog jakog alkoholnog pića sukladno Prilogu I. ili specifikaciji relevantnog proizvoda i
 - 3) nije razrijeđeno vodom tako da je njegova alkoholna jačina ispod najmanje jačine utvrđene u odgovarajućoj kategoriji jakog alkoholnog pića navedenoj u Prilogu I. ili specifikaciji proizvoda za oznaku zemljopisnog podrijetla kojoj pripada jako alkoholno piće navedeno u aluziji; ili
 - b) jako alkoholno piće skladišteno je tijekom cijelog ili dijela razdoblja dozrijevanja u drvenoj bačvi koja se prethodno koristila za dozrijevanje jakog alkoholnog pića navedenog u aluziji, pod slijedećim uvjetima:
 - 1) drvena bačva ispražnjena je od prethodnog sadržaja za kategorije jakih alkoholnih pića ili oznake zemljopisnog podrijetla za jaka alkoholna pića za koja je zabranjeno dodavanje razrijeđenog ili nerazrijeđenog alkohola,
 - 2) aluzija se navodi u opisu bačve koja se koristi za dozrijevanje dobivenog jakog alkoholnog pića,
 - 3) aluzija je manje uočljiva od službenog naziva jakog alkoholnog pića ili bilo koje složenice koja se koristi i
 - 4) odstupajući od stavka 4. točke (b), aluzija se ispisuje fontom koji nije veći od veličine fonta koji se koristi za službeni naziv jakog alkoholnog pića ili bilo koju upotrijebljenu složenicu.
- (5) Aluzije iz st. (2), (3) i (4):
- a) ne smiju biti u istom redu kao i naziv alkoholnog pića;
 - b) ispisuju se fontom koji je barem dvostruko manji od veličine fonta koji se koristi za naziv alkoholnog pića i, ako se koriste složenice, fontom koji je barem dvostruko manji od veličine fonta koji se koristi za složenice sukladno članku 22. stavku (3) točki c); i
 - c) u slučaju aluzija u opisivanju, prezentiranju i označavanju jakih alkoholnih pića, uvijek im se dodaje službeni naziv jakog alkoholnog pića, koji se navodi u istom vidnom polju kao i aluzija.

Članak 24.

(Dodatna pravila o opisivanju, prezentiranju i označavanju)

(1) Opis, prezentiranje ili označavanje jakog alkoholnog pića može se odnositi na sirovinu koja se koristi za proizvodnju etil alkohola poljoprivrednog podrijetla ili destilata poljoprivrednog podrijetla koji se koriste u proizvodnji tog jakog alkoholnog pića, samo ako je taj etil alkohol ili taj destilat dobijen isključivo od tih sirovina. U tom se slučaju sve vrste etil alkohola poljoprivrednog podrijetla ili destilata poljoprivrednog podrijetla navode silaznim redoslijedom prema volumnoj količini čistog alkohola.

(2) Službeni nazivi iz članka 21. mogu biti uvršteni na popis sastojaka prehrambenih proizvoda pod uvjetom da je popis u skladu s čl. od 18. do 22. Pravilnika o pružanju informacija potrošačima o hrani ("Službeni glasnik BiH", broj 68/13).

(3) U slučaju mješavine, službeni nazivi jedne ili više kategorija jakih alkoholnih pića navedenih u Prilogu I. ili jedne ili više oznaka zemljopisnog podrijetla za jaka alkoholna pića, mogu se navesti samo na popisu alkoholnih sastojaka koji su navedeni u istom vidnom polju kao i službeni naziv tog jakog alkoholnog pića.

U slučaju mješavine također:

- a) uz popis alkoholnih sastojaka navodi se barem jedan od izraza iz članka 21. stavka (6) točke (e);
- b) popis alkoholnih sastojaka i prateći izraz nalaze se u istom vidnom polju kao i službeni naziv mješavine, ispisani jednakim slovima u istom fontu i boji te u veličini fonta koja je najmanje upola manja od veličine fonta koja se koristi za službeni naziv;
- c) udio svakog alkoholnog sastojka s popisa alkoholnih sastojaka barem jedanput se izražava kao postotak, silaznim redoslijedom prema upotrijebljenim količinama. Taj omjer mora biti jednak volumnom postotku čistog alkohola koji on predstavlja u ukupnom volumnom sadržaju čistog alkohola u mješavini.

(4) U slučaju kupaže za jako alkoholno piće navodi se službeni naziv predviđen u odgovarajućoj kategoriji jakih alkoholnih pića iz Priloga I. U slučaju kupaža nastalih spajanjem jakih alkoholnih pića koja pripadaju različitim oznakama zemljopisnog podrijetla ili spajanjem jakih alkoholnih pića koja pripadaju oznakama zemljopisnog podrijetla i jakih alkoholnih pića koja ne pripadaju nijednoj oznaci zemljopisnog podrijetla, primjenjuju se sljedeći uvjeti:

- (a) pri opisivanju, prezentiranju ili označavanju kupaže mogu se koristiti službeni nazivi utvrđeni u Prilogu I. ili oznake zemljopisnog podrijetla koje odgovaraju jakim alkoholnim pićima koja su kupažirana pod uvjetom da se ti službeni nazivi nalaze:
 - i. isključivo na popisu svih alkoholnih sastojaka sadržanih u kupaži koji se navode jednakim slovima u istom fontu i boji te u veličini fonta koja je najmanje upola manja od veličine fonta koja se koristi za službeni naziv; i
 - ii. barem jedanput u istom vidnom polju kao i službeni naziv kupaže;
- (b) uz popis alkoholnih sastojaka navodi se barem jedan od izraza iz članka 21. stavka (6) točke d);
- (c) udio svakog alkoholnog sastojka s popisa alkoholnih sastojaka barem jedanput se izražava kao postotak, silaznim redoslijedom prema upotrijebljenim količinama. Taj omjer mora biti jednak volumnom postotku čistog alkohola koji on predstavlja u ukupnom volumnom sadržaju čistog alkohola u kupaži.

(5) Odstupajući od stavka (3) ovog članka, ako mješavina ispunjava zahtjeve za jednu od kategorija jakih alkoholnih pića iz Priloga I., ta mješavina treba:

- a) nositi službeni naziv odgovarajuće kategorije;
- b) u opisivanju, prezentiranju ili označavanju mješavine iz točke a) ovog stavka, mogu se koristiti službeni nazivi određeni u Prilogu I. ili oznake zemljopisnog podrijetla koje odgovaraju jakim alkoholnim pićima koja su miješana, pod uvjetom da se ti službeni nazivi nalaze:
 - 1) isključivo na popisu svih alkoholnih sastojaka koje sadrži mješavina, a navode se jednakim slovima istog fonta i boje te veličinom fonta koja nije veća od polovine veličine fonta koja se koristi za službeni naziv,
 - 2) barem jedanput u istom vidnom polju kao i službeni naziv mješavine;
- c) udio svakog alkoholnog sastojka s popisa alkoholnih sastojaka, barem jednom izrazi kao postotak, silaznim redoslijedom prema upotrijebljenim količinama, a taj omjer mora biti jednak volumnom postotku čistog alkohola koji on predstavlja u ukupnom volumnom sadržaju čistog alkohola u mješavini.

(6) Upotrebom naziva biljnih sirovina koji se koriste kao službeni nazivi određenih jakih alkoholnih pića ne dovodi se u pitanje upotreba naziva tih biljnih sirovina u prezentiranju i

označavanju drugih prehrambenih proizvoda. Nazivi tih sirovina mogu se koristiti u opisivanju, prezentiranju ili označavanju drugih jakih alkoholnih pića pod uvjetom da takva upotreba ne dovodi potrošača u zabludu.

(7) Razdoblje dozrijevanja ili starost može se navoditi pri opisivanju, prezentiranju ili označavanju jakog alkoholnog pića samo ako se odnosi na najmlađu alkoholnu komponentu tog jakog alkoholnog pića.

Članak 25. (Navođenje mjesta podrijetla)

(1) Kada je u opisu, prezentiranju ili označavanju jakog alkoholnog pića navedeno njegovo mjesto podrijetla koje nije oznaka zemljopisnog podrijetla ili žig, ono se odnosi na mjesto ili regiju u kojoj je provedena faza proizvodnog postupka u kojoj je gotovo jako alkoholno piće dobilo svoja svojstva i bitna konačna obilježja.

(2) Za jaka alkoholna pića nije potrebno navođenje države ili mjesta podrijetla glavnog sastojka.

Članak 26. (Opis, predstavljanje i deklariranje jakih alkoholnih pića sa zemljopisnom oznakom)

(1) Deklaracija jakog alkoholnog pića sa zemljopisnom oznakom mora sadržavati broj rješenja, odnosno certifikata kojim se dozvoljava stavljanje u promet određene količine jakog alkoholnog pića sa zemljopisnom oznakom iz određene godine proizvodnje.

(2) Odredbe stavka (1) ovog članka ne odnose se na jaka alkoholna pića sa zemljopisnom oznakom koja se uvoze.

(3) Prilikom opisivanja, predstavljanja i deklariranja jakog alkoholnog pića sa zemljopisnom oznakom, zemljopisna oznaka se ne smije prevoditi.

VI- ZEMLJOPISNE OZNAKE

Članak 27. (Zemljopisna oznaka jakih alkoholnih pića)

Zemljopisna oznaka jakih alkoholnih pića (u daljnjem tekstu: zemljopisna oznaka) u smislu ovog zakona je oznaka koja identificira jako alkoholno piće koje potječe s određenog područja, regije ili lokaliteta, pri čemu se specifična kvaliteta, ugled ili druga svojstva jakog alkoholnog pića u suštini mogu pripisati njegovom zemljopisnom podrijetlu.

Članak 28. (Zaštita zemljopisnih oznaka)

(1) Oznake zemljopisnog podrijetla zaštićene sukladno ovom Zakonu mogu koristiti svi "proizvođači" koji stavljaju na tržište jako alkoholno piće koje je proizvedeno sukladno odgovarajućoj specifikaciji proizvoda.

- (2) Registrirane zemljopisne oznake zaštićene su od:
- a) svake izravne ili neizravne komercijalne uporabe u odnosu na proizvode koji nisu obuhvaćeni registracijom, ako su ti proizvodi usporedivi s jakim alkoholnim pićem registriranim sa tom zemljopisnom oznakom ili ako se takvom uporabom registrirane zemljopisne oznake iskorištava njen ugled, pa čak ako se ti proizvodi koriste i kao sastojak;
 - b) svake zloupotrebe, imitacije ili aluzije, čak i kada je pravo podrijetlo proizvoda navedeno ili ako je zaštićeni naziv preveden, ili mu je dodan izraz kao što je "u stilu", "vrsta", "metoda", "kako se proizvodi u", "imitacija", "aroma", "poput", "kao", ili sličnim pojmovima, uključujući i kada se ti proizvodi koriste kao sastojak;
 - c) svake druge lažne oznake ili oznake koja dovodi u zabludu potrošača u pogledu izvornosti, podrijetla, svojstva ili bitnih karakteristika proizvoda u opisivanju, prezentiranju ili označavanju proizvoda, koja može stvoriti pogrešnu predodžbu o podrijetlu proizvoda;
 - d) bilo kojih drugih postupaka kojima bi se potrošača moglo dovesti u zabludu o pravom podrijetlu proizvoda.
- (3) Generički naziv jakog alkoholnog pića ne može se registrirati kao zemljopisna oznaka.

Članak 29. **Odnos između žiga i zemljopisne oznake**

- (1) Žig koji sadrži ili se sastoji od registrirane zemljopisne oznake ne može se registrirati ako bi se uporabom takvog žiga narušila pravna zaštita registrirane zemljopisne oznake na neki od načina iz članka 28. ovoga Zakona.
- (2) Ne može se registrirati zemljopisna oznaka identična ili slična ranije registriranom žigu, ukoliko bi takvo registriranje, imajući u vidu reputaciju i dužinu uporabe takvog žiga, moglo dovesti potrošače u zabludu o pravom podrijetlu, odnosno kvaliteti jakog alkoholnog pića.

Članak 30. **(Specifikacija proizvoda)**

- (1) Oznaka zemljopisnog podrijetla koja je zaštićena mora biti u skladu sa specifikacijom proizvoda koja uključuje najmanje:
- a) naziv koji se zaštićuje kao oznaka zemljopisnog podrijetla, kako se koristi u trgovini ili svakodnevnom govoru, samo na jezicima koji se koriste ili su se kroz povijest koristili za opis određenog proizvoda na određenom zemljopisnom području na izvornom pismu i, ako to pismo nije latinica, na latiničnoj transkripciji;
 - b) kategoriju jakog alkoholnog pića ili izraz „jako alkoholno piće” ako jako alkoholno piće ne ispunjava zahtjeve utvrđene za kategorije jakih alkoholnih pića iz Priloga I.;
 - c) opis svojstava jakog alkoholnog pića, uključujući, ako je primjereno, sirovine od kojih je napravljeno te osnovnih fizičkih, kemijskih i organoleptičkih svojstava proizvoda te specifičnih svojstava proizvoda u usporedbi s jakim alkoholnim pićima iz iste kategorije;
 - d) definiciju zemljopisnog područja, ograničenog u pogledu veze iz točke f) ovog stavka;
 - e) opis metode proizvodnje jakog alkoholnog pića i, ako je primjereno, autentičnih i nepromjenjivih lokalnih metoda proizvodnje;
 - f) detalje kojima se utvrđuje veza između specifične kvalitete, ugleda ili nekog drugog svojstva jakog alkoholnog pića i njegovog zemljopisnog podrijetla;

- g) nazive i adrese tijela nadležnog za registraciju oznake ili, ako je dostupno, nazive i adrese tijela koja provjeravaju usklađenost s odredbama specifikacije proizvoda;
 - h) bilo koja specifična pravila označavanja predmetnih oznaka zemljopisnog podrijetla.
- 2) Specifikacija proizvoda, po potrebi, sadrži zahtjeve o pakiranju uz obrazloženje u kojem se navodi zašto se pakiranje mora obaviti na određenom zemljopisnom području, kako bi se sačuvala kvaliteta ili osigurala izvornost ili kontrola.

Članak 31. (Homonimne oznake zemljopisnog podrijetla)

- (1) Naziv za koji je podnesen zahtjev, a koji je potpuni ili djelomični homonim naziva koji je već registriran, registrira se vodeći računa o lokalnoj i tradicionalnoj uporabi, te mogućem riziku od zabune.
- (2) Homonim koji dovodi potrošača u zabludu tako da vjeruje da proizvodi dolaze s drugog područja ne može se registrirati čak i ako je naziv točan u pogledu stvarnog područja, regije ili mjesta podrijetla tih proizvoda.
- (3) Registrirana oznaka zemljopisnog podrijetla koja je homonim može se koristiti ukoliko u praksi postoji dovoljna razlika između registriranog homonima i naziva koji je ranije upisan u registar, imajući u vidu potrebe za jednakopravnim odnosom prema proizvođačima i da se potrošači ne dovode u zabludu.
- (4) Zaštitom oznaka zemljopisnog podrijetla jakih alkoholnih pića obuhvaćenih člankom 3. ovog Zakona ne dovode se u pitanje zaštićene oznake zemljopisnog podrijetla i oznake podrijetla drugih proizvoda.

Članak 32. (Postupak registracije zemljopisne oznake)

- (1) Zemljopisna oznaka mora biti registrirana kako bi se koristila i uživala pravnu zaštitu.
- (2) Postupak za registraciju zemljopisnih oznaka jakih alkoholnih pića pokreće se zahtjevom za registraciju koji se podnosi Agenciji za sigurnost hrane Bosne i Hercegovine (u daljnjem tekstu: Agencija), sukladno posebnom propisu.
- (3) Registar zemljopisnih oznaka jakih alkoholnih pića vodi Agencija.
- (4) Proizvođač koji jake alkoholna pića proizvodi sukladno članku 28. stavak (1), upisuje se u Registar zemljopisnih oznaka kao "ovlašteni korisnik".

Članak 33. (Postupak registracije na razini Europske unije)

- (1) Nakon što je zemljopisna oznaka zaštićena u Bosni i Hercegovini sukladno posebnim propisima, može se podnijeti zahtjev za registraciju zemljopisne oznake na razini Europske unije.
- (2) Postupak registracije iz stavka (1) ovog članka provodi se sukladno propisima Europske unije.

VII - PROMET JAKIH ALKOHOLNIH PIĆA

Članak 34. (Uvjeti za stavljanje u promet)

- (1) Jako alkoholno piće koje se stavlja u promet mora ispunjavati uvjete propisane ovim Zakonom i propisima donesenim na temelju njega.
- (2) Promet jakih alkoholnih pića obuhvaća i ponudu alkoholnih pića u ugostiteljskim objektima, na turističkim i sličnim manifestacijama, u objektima za proizvodnju jakih alkoholnih pića i drugih vrsta neposredne ponude krajnjem potrošaču.
- (3) Jako alkoholno piće može se stavljati u promet krajnjem potrošaču samo u originalnom pakiranju.
- (4) Promet jakih alkoholnih pića i destilata poljoprivrednog podrijetla u rinfuznom stanju je dozvoljen samo za daljnju doradu i preradu.
- (5) Jako alkoholno piće i destilat poljoprivrednog podrijetla u prometu prati izvješće o kontroli kvalitete i otpremnica koja sadrži naziv i sjedište, odnosno ime i adresu proizvođača, količini jakog alkoholnog pića u litrima, alkoholnoj jačini izraženoj u % vol, kao i podacima o nazivu i sjedištu kupca, odredištu isporuke i registarskoj oznaci prijevoznog sredstva.
- (6) Ne smatra se prometom transport jakih alkoholnih pića i destilata poljoprivrednog podrijetla ako transport vrši proizvođač za vlastite potrebe.
- (7) Jako alkoholno piće i destilat poljoprivrednog podrijetla iz stavka (6) ovog članka u transportu prati izvješće o kontroli kvalitete i otpremnica sa podacima o sjedištu i nazivu proizvođača, količini jakog alkoholnog pića u litrima, alkoholnoj jačini izraženoj u % vol, odredištu isporuke i registarskoj oznaci prijevoznog sredstva.

Članak 35. (Rješenje za stavljanje u promet)

- (1) Sva originalna pakirana jaka alkoholna pića prije stavljanja u promet moraju imati rješenje za stavljanje u promet.
- (2) Rješenja za stavljanje u unutarnji promet donose kantonalna ministarstva i gradski/općinski organi i to :
 - a) rješenje za stavljanje u promet jakih alkoholnih pića bez zaštićenog zemljopisnog podrijetla donose gradski/općinski organi na temelju zahtjeva proizvođača, izvješća o kvaliteti jakih alkoholnih pića i tražene količine za stavljanje u promet;
 - b) rješenje za stavljanje u promet jakih alkoholnih pića sa zaštićenim zemljopisnim podrijetlom donose nadležni kantonalni organi na temelju zahtjeva proizvođača, tražene količine za stavljanje u promet, te uvjerenja ovlaštene institucije o usuglašenosti proizvoda sa proizvođačkom specifikacijom;
- (3) Rješenja za izvoz jakih alkoholnih pića donosi Ministarstvo i to:
 - a) rješenje za stavljanje u promet jakih alkoholnih pića bez zaštićenog zemljopisnog podrijetla na temelju zahtjeva proizvođača, izvješća o kvaliteti jakih alkoholnih pića i tražene količine za stavljanje u promet;
 - b) rješenje za stavljanje u promet jakih alkoholnih pića sa zaštićenim zemljopisnim podrijetlom na temelju zahtjeva proizvođača, tražene količine za stavljanje u promet, te uvjerenja ovlaštene institucije o usuglašenosti proizvoda sa proizvođačkom specifikacijom;
- (4) Rješenje za stavljanje u promet jakog alkoholnog pića donosi se u roku od 30 dana od dana dostavljanja zahtjeva i važi godinu dana od dana donošenja rješenja.

(5) Nakon donošenja rješenja za stavljanje u promet jakog alkoholnog pića nije dozvoljeno vršiti nikakve promjene na jakom alkoholnom piću.

Članak 36. (Uvoz jakih alkoholnih pića)

(1) Jaka alkoholna pića koja se uvoze moraju biti u skladu s ovim Zakonom i pratiti dokument o kvaliteti ovlaštene institucije zemlje izvoznice, na kojem obvezno moraju biti navedeni i slijedeći podaci: naziv i sjedište proizvođača, zemlja podrijetla, zemlja izvoznica, oznaka zemljopisnog podrijetla, sadržaj alkohola izražen u % vol, količina jakog alkoholnog pića u litrima, naziv i sjedište kupca.

(2) Uvoznik koji namjerava uvezeno jako alkoholno piće staviti u promet dužan je prije carinjenja svaku pošiljku jakog alkoholnog pića prijaviti nadležnom inspektorcu za pregled, radi utvrđivanja sigurnosti i kvalitete proizvoda.

(3) Uvezena jaka alkoholna pića mogu se staviti u promet za krajnjeg potrošača samo u originalnom pakiranju.

(4) Jaka alkoholna pića i destilat poljoprivrednog podrijetla u rinfuzi mogu se uvoziti samo za dalju preradu.

(5) Uvezena alkoholna pića koja se izvoze moraju na svakom pratećem dokumentu i etiketi imati naznačenu zemlju podrijetla i ne smiju se označavati kao BiH proizvod.

Članak 37. (Izvoz)

(1) Jako alkoholno piće i destilat poljoprivrednog podrijetla koji se izvoze moraju ispunjavati uvjete propisane ovim zakonom i propisima donesenim na temelju njega, osim ukoliko sa stranim kupcem nije ugovorena posebna kvaliteta.

(2) Jako alkoholno piće sa zemljopisnom oznakom koje se izvozi mora imati i uvjerenje ovlaštene institucije o usuglašenosti proizvoda sa proizvođačkom specifikacijom.

(3) Svaka pošiljka jakog alkoholnog pića za izvoz treba imati certifikat ovlaštene institucije o kvaliteti u kojem se navode podaci analize i ocjene kvalitete, oznaka zemljopisnog podrijetla (ukoliko je zaštićena), te obvezno i sljedeći podaci: naziv i sjedište proizvođača, zemlja podrijetla, zemlja uvoznica, naziv i sjedište kupca, količina, sadržaj alkohola izražen u % vol.

Članak 38. (Zabrane)

(1) Zabranjeno je izlaganje i prodaja jakog alkoholnog pića u rinfuznom stanju na sajmu, tržnici, drugim javnim površinama, ugostiteljskim i dr. prodajnim objektima.

(2) Originalno pakiranje jakog alkoholnog pića drugog proizvođača ne može se otvarati i piće puniti u drugu ambalažu, odnosno drugo originalno pakiranje i takvo jako alkoholno piće ne može se naknadno deklarirati, niti koristiti deklaracija drugog proizvođača.

(3) Zabranjeno je osobi koja proizvodi jako alkoholno piće i/ili destilat poljoprivrednog podrijetla, za vlastite potrebe, na tržnici, ugostiteljskom i prodajnom objektu, kao i na sajmu izlagati, posluživati i prodavati jako alkoholno piće, odnosno destilat.

(4) Zabranjena je prodaja jakih alkoholnih pića i/ili destilata poljoprivrednog podrijetla koji nemaju rješenje nadležnog organa za stavljanje u promet.

VIII - NAKNADE TROŠKOVA

Članak 39. (Troškovi postupka)

- (1) Podnositelj zahtjeva snosi troškove slijedećih postupaka:
- a) ispunjavanje uvjeta u pogledu objekata, prostorija, opreme i uređaja, kao i u pogledu stručnog kadra (članak 12. stavak (4));
 - b) donošenje rješenja o upisu u Registar proizvođača jakih alkoholnih pića (članak 13.);
 - c) donošenje rješenja o brisanju iz Registra proizvođača jakih alkoholnih pića (članak 14.);
 - d) ocjenjivanje kvalitete jakih alkoholnih pića: fizičko-kemijsko i organoleptičko (članak 18.);
 - e) donošenje rješenja o upisu u Registar zemljopisnih oznaka (članak 32.);
 - f) izdavanje uvjerenja o usuglašenosti proizvoda sa specifikacijom proizvoda za jaka alkoholna pića s zemljopisnom oznakom (članak 35. stavak (2) točka b) i stavak (3) točka b));
 - g) donošenje rješenja o stavljanju jakih alkoholnih pića u promet (članak 35.);
 - h) pregled pošiljki prilikom uvoza jakih alkoholnih pića i destilata poljoprivrednog podrijetla (članak 36. stavak (2));
 - i) pregled pošiljki prilikom izvoza jakih alkoholnih pića i destilata poljoprivrednog podrijetla i izdavanje certifikata (članak 37.);
 - j) ostali troškovi koji eventualno budu predviđeni podzakonskim propisima proisteklim iz ovog Zakona.
- (2) Sredstva iz stavka (1) ovog članka podnositelj zahtjeva uplaćuje na odgovarajući račun za uplatu javnih sredstava organa i institucija koje vode postupak.

IX NADZOR

Članak 40. (Upravni nadzor)

- (1) Federalno ministarstvo vrši upravni nadzor nad provođenjem ovog Zakona i propisa donesenih na temelju ovog Zakona koji su stavljeni u nadležnost Federacije kao i upravni nadzor nad institucijama, ustanovama, federalnim i kantonalnim organizacijama, ovlaštenim institucijama, ovlaštenim pravnim osobama u obavljanju poslova određenih ovim Zakonom, a koji predstavljaju vršenje javnih ovlaštenja.
- (2) U vršenju nadzora nad izvršavanjem poslova u vršenju javnih ovlaštenja iz stavka (1) ovog članka, Federalno ministarstvo ostvaruje neposredan uvid i kontrolu u postupanju, vrši pregled akata i dokumentacije koje donose institucije, upravne organizacije, ovlaštene institucije i ovlaštene pravne osobe u vršenju javnih ovlaštenja, daje instrukcije i smjernice za izvršavanje poslova i traži podatke i obavještenja o izvršavanju poslova u vršenju javnih ovlaštenja.
- (3) Federalno ministarstvo vrši i nadzor nad kantonalnim ministarstvima u dijelu izvršavanja federalne politike kao i provođenja mjera koje su od značaja za cijelu Federaciju.
- (4) Upravni nadzor nad kantonalnim ministarstvima, institucijama i pravnim osobama koje vrše javna ovlaštenja vrši se u žalbenom postupku i kroz ovlaštenja drugostupanjskog organa i po službenoj dužnosti.

(5) Kantonalna ministarstva vrše upravni nadzor nad provođenjem ovog Zakona i propisa donesenih na temelju ovog Zakona, koji su stavljeni u nadležnost kantona.

Članak 41. (Inspekcijski nadzor)

(1) Inspekcijski nadzor nad provođenjem ovog Zakona i propisa donesenih na temelju njega, te pojedinačnih akata, uvjeta i načina rada nadziranog proizvođača jakog alkoholnog pića i destilata poljoprivrednog podrijetla, provode federalni i kantonalni organi uprave nadležni za inspekcijske poslove u okviru svojih nadležnosti sukladno posebnim propisima.

(2) Nadležni inspektor u smislu ovog Zakona je:

- a) za inspekcijski nadzor i službene kontrole na razini proizvodnje, poljoprivredni inspektor;
- b) za inspekcijski nadzor i službene kontrole u prometu, uvozu i izvozu, te kvaliteti jakog alkoholnog pića i destilata poljoprivrednog podrijetla tržišni inspektor,
- c) za inspekcijski nadzor i službene kontrole zdravstvene ispravnosti u prometu, uvozu i izvozu inspektor za hranu;
- d) za inspekcijski nadzor i službene kontrole nad primjenom odredbi ovog Zakona u ugostiteljskim objektima tržišno, turističko-ugostiteljski inspektor.

(3) U slučaju da nije uspostavljen, nadležni inspektor za hranu poslove inspekcijskog nadzora i službene kontrole koje su u nadležnosti inspektora za hranu provodi sanitarni inspektor.

Članak 42. (Prava i dužnosti nadležnog inspektora)

(1) U vršenju poslova inspekcijskog nadzora, pored ovlaštenja inspektora utvrđenih zakonom kojim je uređen inspekcijski nadzor, nadležni inspektor je ovlašten:

- a) provjeravati ispunjenost uvjeta za proizvodnju jakih alkoholnih pića sukladno ovom Zakonu;
- b) provjeravati način proizvodnje, kvalitetu i označavanje jakih alkoholnih pića sa zemljopisnom oznakom u proizvodnji i prometu;
- c) provjeravati kvalitetu i označavanje jakih alkoholnih pića bez zemljopisne oznake u proizvodnji i prometu;
- d) provjeravati kvalitetu destilata poljoprivrednog podrijetla u proizvodnji i prometu;
- e) provjeravati vođenje registara i evidencija sukladno ovom Zakonu;
- f) uzimati uzorke alkoholnih pića i destilata radi ispitivanja i utvrđivanja kvalitete;
- g) provjeravati prate li jaka alkoholna pića i destilat poljoprivrednog podrijetla u prometu i transportu propisani dokumenti i imaju li propisani sadržaj;
- h) provjeravati drže li se jaka alkoholna pića i destilat poljoprivrednog podrijetla u skladištu, transportu i prodaji na način koji im osigurava očuvanje kvalitete;
- i) provjeravati i druge uvjete predviđene ovim zakonom.

(2) Pravne osobe, obrtnici i fizičke osobe nad kojima se vrši inspekcijski nadzor dužne su nadležnom inspektorom omogućiti uzimanje uzorka destilata poljoprivrednog podrijetla i jakih alkoholnih pića bez naknade, radi ispitivanja i utvrđivanja kvalitete.

Članak 43.
(Mjere koje nalaže inspektor)

- (1) U vršenju poslova iz članka 42. stavak 1. ovog zakona, pored mjera i radnji koje su utvrđene zakonom kojim je uređen inspekcijski nadzor, nadležni inspektor je obavezan:
- a) zabraniti proizvodnju jakog alkoholnog pića, ako nisu ispunjeni propisani uvjeti za proizvodnju, odnosno ako se proizvodnja obavlja bez dokaza o ispunjenosti propisanih uvjeta;
 - b) zabraniti proizvodnju jakog alkoholnog pića u čijoj proizvodnji se koristi etil alkohol koji nije poljoprivrednog podrijetla ili jako alkoholno piće koje sadrži alkohol sintetičkog podrijetla;
 - c) zabraniti proizvodnju jakih alkoholnih pića ukoliko se ne proizvode od sirovina namijenjenih za ta pića, odnosno oduzeti takva jaka alkoholna pića i sirovine koje su korištene u njihovoj proizvodnji;
 - d) zabraniti proizvodnju jakog alkoholnog pića ako je prilikom kontrole u proizvodnji utvrđeno da destilat poljoprivrednog podrijetla ili jako alkoholno piće nemaju odgovarajuću, odnosno propisanu kvalitetu, odnosno oduzeti destilat poljoprivrednog podrijetla ili jako alkoholno piće kada je njihovom preradom ili doradom nemoguće postići odgovarajuću, odnosno propisanu kvalitetu ili naredi da se doradi ili preradi destilat poljoprivrednog podrijetla ili jako alkoholno piće, ako se na taj način može postići odgovarajuća, odnosno propisana kvaliteta;
 - e) zabraniti promet jakog alkoholnog pića i destilata poljoprivrednog podrijetla čija kvaliteta, način deklariranja, opisivanja, prezentiranja, držanja, pakiranja radi stavljanja u promet i nije u skladu s ovim Zakonom, propisima donesenim na temelju njega i posebnim propisima kojim se uređuje označavanje hrane;
 - f) zabraniti proizvodnju ili promet jakog alkoholnog pića sa registriranom zemljopisnom oznakom koje nije u skladu sa tehničkom dokumentacijom, koja je podnesena pri registraciji zemljopisne oznake;
 - g) oduzeti jako alkoholno piće sa zemljopisnom oznakom čija zemljopisna oznaka nije registrirana;
 - h) oduzeti jako alkoholno piće sa zemljopisnom oznakom čiji proizvođač nije upisan u Registar zemljopisnih oznaka kao ovlašteni korisnik;
 - i) oduzeti svu količinu jakog alkoholnog pića sa zemljopisnom oznakom u prometu, preko količine koja je dozvoljena rješenjem o stavljanju u promet jakog alkoholnog pića sa zemljopisnom oznakom za određenu proizvodnu godinu;
 - j) oduzeti jako alkoholno piće u rinfuznom stanju koje se izlaže i prodaje na pijacama, ugostiteljskim i prodajnim objektima i sajmovima;
 - k) oduzeti jako alkoholno piće i destilat poljoprivrednog podrijetla od osobe koja ih je proizvela za vlastite potrebe, a izlaže ih, uslužuje i prodaje drugim osobama;
 - l) zabraniti promet jakog alkoholnog pića i destilata poljoprivrednog podrijetla za koje prije stavljanja u promet ovlašteni laboratorij nije izvršio ispitivanje kvalitete;
 - m) oduzeti destilat poljoprivrednog podrijetla i jako alkoholno piće ako se nalaze u prometu suprotno odredbama ovog zakona, odnosno ako ih nije proizveo proizvođač ili ako se prodavač neovlašteno bavi njihovim prometom, izlaže radi prodaje, nudi i slično, kao i oduzeti prijevozno sredstvo, odnosno sudove u kojima se prevoze, odnosno čuvaju takav destilat i jako alkoholno piće;
 - n) zabraniti stavljanje u promet uvezenog jakog alkoholnog pića koje ne odgovara uvjetima sigurnosti, odnosno kvalitete,

- o) narediti vraćanje pošiljke koja ne odgovara propisanim uvjetima pošiljatelju, odnosno uništavanje ako se ne može vratiti pošiljatelju;
- p) odobriti promjenu namjene pošiljke, odnosno preradu ako je očigledno da se pošiljka odgovarajućim tehnološkim postupkom može dovesti u stanje sigurno za uporabu;
- q) oduzeti jaka alkoholna pića, koji se stavljaju u promet u ugostiteljskim objektima suprotno odredbama ovog Zakona;
- r) obavijestiti drugi organ, ako postoje razlozi za poduzimanje mjera za koje je taj organ nadležan.

(2) Mjere iz stavka (1) toč. od a) do q) ovog članka, nalažu se rješenjem nadležnog inspektora.

(3) Nadležni inspektor je pored nadležnosti koje su propisane stavkom (1) ovog članka ovlašten izdati prekršajni nalog, odnosno, podnijeti zahtjev za pokretanje prekršajnog postupka kod nadležnog suda, te narediti druge mjere kao i poduzeti druge radnje zbog kršenja odredbi ovog Zakona i propisa donesenih na temelju njega.

(4) U provođenju ovlaštenja iz st. (1) i (3) ovog članka, nadležni inspektor je dužan poduzimati i odgovarajuće preventivne aktivnosti u cilju sprečavanja nastupanja štetnih posljedica zbog nedostataka i nepravilnosti u provođenju ovog Zakona i drugih propisa i u tom cilju ima pravo upozoriti pravne i fizičke osobe na obveze iz zakona ili propisa, ukazati na štetne posljedice koje mogu nastati i predložiti mjere za otklanjanje njihovih uzroka i druge mjere za koje cijeni da su potrebne, a fizičke i pravne osobe dužna su postupiti po datim preventivnim mjerama nadležnog inspektora.

(5) U slučaju oduzimanja destilata poljoprivrednog podrijetla, jakog alkoholnog pića, prijevoznog sredstva i posuda, nadležni inspektor donosi rješenje o oduzimanju u roku od tri dana od dana njihovog oduzimanja.

(6) Nadležni inspektor po pravosnažnosti rješenja o oduzimanju jakog alkoholnog pića i destilata poljoprivrednog podrijetla postupa sukladno propisima kojima se uređuje način uskladištenja, čuvanja i raspolaganja robom oduzetom u postupku inspekcijskog nadzora.

(7) Troškovi nastali provođenjem mjera nadležnog inspektora padaju na teret proizvođača, odnosno uvoznika.

Članak 44.

(Nadležnost za rješavanje žalbi)

(1) Na rješenje nadležnog inspektora može se izjaviti žalba Federalnom ministarstvu.

(2) Žalba na rješenje nadležnog inspektora odlaže izvršenje rješenja, osim u hitnim slučajevima ako bi neizvršenjem rješenja bio ugrožen opći interes, životi i zdravlje ljudi, odnosno ako bi time nastupila znatna materijalna šteta ili je potrebno žurno poduzimanje mjera.

Članak 45.

(Troškovi dorade i prerade, kao i troškovi zbog oduzimanja, čuvanja i uništavanja)

(1) Troškovi dorade i prerade koji nastanu zbog postupanja po nalogu inspektora padaju na teret proizvođača, odnosno uvoznika.

(2) Troškovi koji nastanu zbog oduzimanja, čuvanja i uništavanja jakih alkoholnih pića, destilata poljoprivrednog podrijetla i posuda padaju na teret osoba od kojih su oni oduzeti.

(3) Jaka alkoholna pića i destilati poljoprivrednog podrijetla oduzeti u inspekcijskom nadzoru mogu se staviti u dalji promet ili uporabu sukladno propisima kojima se uređuje način uskladištenja, čuvanja i raspolaganja robom oduzetom u postupku inspekcijskog nadzora.

X - KAZNENE ODREDBE

Članak 46. (Novčane kazne)

(1) Novčanom kaznom u iznosu od 5.000 KM do 15.000 KM kaznit će se za prekršaj pravna osoba, ako:

- a) koristi etil-alkohol koji nije poljoprivrednog podrijetla, odnosno alkohol sintetičkog podrijetla u proizvodnji jakih alkoholnih pića (članak 9.);
- b) ne proizvodi jaka alkoholna pića na propisan način i od odgovarajućih sirovina (članak 11.);
- c) obavlja proizvodnju jakih alkoholnih pića, a nije upisano u Registar proizvođača (članak 12.);
- d) proizvede ili uveze jako alkoholno piće čija kvaliteta nije suprotno odredbama članka 17.;
- e) se kontrola kvalitete jakog alkoholnog pića ili destilata poljoprivrednog podrijetla ne vrši sukladno odredbama članka 18.;
- f) označava jako alkoholno piće čiji prodajni naziv nije u skladu sa odredbama ovog Zakona (članak 21.);
- g) mješavine i kupaže jakih alkoholnih pića označava suprotno odredbama članka 24.;
- h) jako alkoholno piće sa zemljopisnom oznakom koje proizvodi ili stavlja u promet nije u svemu u skladu sa proizvođačkom specifikacijom (članak 30.);
- i) koristi zemljopisnu oznaku koja nije registrirana, odnosno koja nije u Registru zemljopisnih oznaka (članak 32. st. (1));
- j) koristi zemljopisnu oznaku, a nije upisan u Registar zemljopisnih oznaka kao ovlašteni korisnik (članak 32. st. (4));
- k) stavi u promet u jako alkoholno piće ili destilat poljoprivrednog podrijetla suprotno odredbama članka 34.;
- l) stavi u promet jako alkoholno piće bez rješenja nadležnog organa za stavljanje u promet (članak 35. stavak (1));
- m) kao ovlašteni korisnik koristi registriranu zemljopisnu oznaku na većim količinama jakog alkoholnog pića od količina određenih u rešenju za stavljanje u promet, odnosno uvjerenju ovlaštene institucije o usuglašenosti proizvoda sa proizvođačkom specifikacijom, iz određene proizvodne godine (članak 35. stavak (2) točka b) i stavak (3) točka b);
- n) uveze radi dalje proizvodnje, odnosno prodaje jako alkoholno piće i destilat poljoprivrednog podrijetla suprotno odredbama članka 36. ovog Zakona;
- o) vrši prepakiranje jakog alkoholnog pića drugog proizvođača ili naknadno označavanje, ili korištenje etikete drugog proizvođača (članak 38. stavak (2));
- p) prodaje jako alkoholno piće i/ili destilata poljoprivrednog podrijetla bez rješenja nadležnog organa za stavljanje u promet (članak 38. stavak (4)).

(2) Za prekršaj iz stavka (1) ovog članka kaznit će se i odgovorna osoba u pravnoj osobi novčanom kaznom od 1.500 KM do 3.000 KM.

(3) Za prekršaj iz stavka (1) ovog članka kaznit će se obrtnik novčanom kaznom od 2.000 KM do 5.000 KM.

(4) Za prekršaj iz stavka (1) ovog članka kaznit će se fizička osoba novčanom kaznom 500 KM do 1.500 KM.

(5) Zabranjena je prodaja jakih alkoholnih pića i/ili koji nemaju rješenje nadležnog organa za stavljanje u promet.

Članak 47. (Novčane kazne)

1) Novčanom kaznom u iznosu od 3.000 KM do 9.000 KM kaznit će se za prekršaj pravna osoba, ako:

- a) se bavi proizvodnjom jakih alkoholnih pića, a ne ispunjava uvjete (članak 12. st. (2), (3) i (4));
- b) ne vodi evidencije o proizvodnji i prometu (članak 15.);
- c) ne obilježi svaku posudu sa sirovinom i jakim alkoholnim pićem u objektu za proizvodnju, (proizvodnom pogonu i skladištu), (članak 16.);
- d) jako alkoholno piće drži i pakuje radi stavljanja u promet u ambalažu koja ne osigurava očuvanje kvalitete, odnosno spremnicima koji su opremljeni mehanizmima za zatvaranje pokrivenim zatvaračima ili folijom koji sadrže olovo (članak 19.);
- e) opisivanje, prezentiranje i označavanje jakih alkoholnih pića na način koji nije u skladu sa ovim Zakonom i posebnim propisom kojim se uređuje označavanje hrane (čl. 20.);
- f) prilikom opisivanja jakog pića alkoholnog koristi složenice suprotno odredbama članka 22.;
- g) prilikom opisivanja jakog pića alkoholnog koristi aluzije suprotno odredbama članka 23.;
- h) registriranu zemljopisnu oznaku koristi suprotno odredbama članka 28. stavak (3);
- i) registrirani žig, odnosno zemljopisnu oznaku koristi suprotno odredbama članka 29.;
- j) izvozi jako alkoholno piće i destilat poljoprivrednog podrijetla suprotno odredbama članka 37.;
- k) izlaže i prodaje jako alkoholno piće u rinfuznom stanju na sajmu, pijaci, drugim javnim površinama, ugostiteljskim i dr. prodajnim objektima (članak 38. stavak (1));
- l) izlaže, uslužuje i prodaje jaka alkoholna pića i destilate poljoprivrednog podrijetla koje osoba proizvodi za vlastite potrebe (članak 38. stavak (3));
- m) nadležnom inspektoru ne dozvoli uzimanje uzoraka (članak 42. stavak (2)).

(2) Za prekršaj iz stavka (1) ovog članka kaznit će se i odgovorna osoba u pravnoj osobi novčanom kaznom od 1.000 KM do 2.500 KM.

(3) Za prekršaj iz stavka (1) ovog članka kaznit će se obrtnik novčanom kaznom od 1.000 KM do 3.000 KM.

(4) Za prekršaj iz stavka (1) ovog članka kaznit će se fizička osoba novčanom kaznom od 300 KM do 1.000 KM.

Članak 48.

Za prekršaje iz članka 46. stavak (1) i članka 47. stavak (1) ovog Zakona, pravnoj osobi, obrtniku i fizičkoj osobi može se izreći i prekršajna sankcija oduzimanja predmeta upotrijebljenih za izvršenje prekršaja ili su pribavljeni ili su nastali izvršenim prekršajem.

XI – PRIJELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE

Članak 49. (Rok za usklađivanje)

Proizvođači jakih alkoholnih pića i destilata poljoprivrednog podrijetla dužni su svoje poslovanje uskladiti s odredbama ovog Zakona u roku od godinu dana od dana stupanja na snagu ovog

Zakona.

Članak 50.
(Primjena važećih propisa)

Stupanjem na snagu ovog Zakona prestaju važiti odredbe članka 12. Pravilnika o minimalnim tehničko-tehnološkim i kadrovskim uvjetima za proizvodnju rakija i voćnih vina („Službene novine Federacije BiH“, br.2/14 i 23/15), dok ostale odredbe ostaju na snazi do donošenja propisa iz članka 12. stavak (4) ovog Zakona.

Članak 51.
(Rok za donošenje podzakonskih akata)

Podzakonski akti za provođenje ovog Zakona donijet će se u roku od šest mjeseci od dana stupanja na snagu ovog Zakona.

Članak 52.
(Upis u registar proizvođača jakih alkoholnih pića)

Proizvođači jakih alkoholnih pića koji su do stupanja na snagu ovog Zakona bili upisani u registar proizvođača kod organa lokalne samouprave, dužni su podnijeti zahtjev za upis u registar proizvođača sukladno članku 12. ovog Zakona i uskladiti poslovanje sa ovim zakonom u roku od šest mjeseci od donošenja Pravilnika o registru proizvođača jakih alkoholnih pića.

Članak 53.
(Stupanje na snagu Zakona)

Ovaj Zakon stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u „Službenim novinama Federacije BiH“.

PRILOG I.

KATEGORIJE JAKIH ALKOHOLNIH PIĆA

1. Rum

- (a) Rum je jako alkoholno piće proizvedeno isključivo destilacijom proizvoda dobivenog alkoholnom fermentacijom melase ili sirupa dobivenih u proizvodnji šećerne trske ili iz samog soka šećerne trske, destilirano na manje od 96 % vol., tako da destilat ima prepoznatljiva specifična organoleptička svojstva ruma.
- (b) Alkoholna jakost ruma iznosi najmanje 37,5 % vol.
- (c) Ne smije se dodavati razrijeđeni ili nerazrijeđeni alkohol.
- (d) Rum se ne aromatizira.
- (e) Rum može sadržavati samo dodani karamel kao sredstvo za prilagodbu boje.
- (f) Rum se može zaslađivati kako bi se zaokružio konačni okus. Međutim, konačni proizvod ne smije sadržavati više od 20 grama sladila po litri, izraženog kao invertni šećer.
- (g) U slučaju oznaka zemljopisnog podrijetla registriranih u skladu s ovom Uredbom, pravni naziv ruma može se dopuniti:
 - i. izrazom „*traditionnel*” ili „*tradicional*” ako je rum koji je u pitanju:
 - proizveden destilacijom na manje od 90 % vol., nakon alkoholne fermentacije sirovina od kojih se dobiva alkohol i koje potječu isključivo iz predmetnog mjesta proizvodnje i
 - ima sadržaj hlapljivih tvari jednak ili veći od 225 grama po hektolitr preračunato na 100 % vol. alkohola i
 - nije zaslađen;
 - ii. izrazom „poljoprivredni” ako rum koji je u pitanju ispunjava zahtjeve iz točke i. i proizveden je isključivo destilacijom nakon alkoholne fermentacije soka šećerne trske. Izraz „poljoprivredni” koristiti se samo u slučaju oznake zemljopisnog podrijetla nekog od francuskih prekomorskih departmana ili Autonomne regije Madeira.

Ovom točkom ne dovodi se u pitanje uporaba izraza „poljoprivredni”, „*traditionnel*” ili „*tradicional*” u vezi s bilo kojim proizvodom koji nije obuhvaćen ovom kategorijom, u skladu s njegovim posebnim kriterijima.

2. Whisky ili whiskey

- (a) Whisky ili whiskey jako je alkoholno piće proizvedeno isključivo provedbom svih navedenih proizvodnih postupaka:
 - i. destilacijom kaše žitnog slada, s cijelim zrnima nesladnih žitarica ili bez njih, koja je bila:
 - ošećerena dijastazom slada koji je u njoj sadržan, s drugim prirodnim enzimima ili bez njih,
 - prevrela uz dodatak kvasca;

- ii. svaka destilacija provodi se na manje od 94,8 % vol. tako da destilat ima aromu i okus upotrijebljenih sirovina;
- iii. dozrijevanjem konačnog destilata najmanje tri godine u drvenim bačvama zapremnine do najviše 700 litara.

Gotov destilat, kojem se mogu dodavati samo voda i karamel (za bojenje), zadržava boju, aromu i okus nastale tijekom proizvodnog postupka iz točaka i., ii. i iii.

- (b) Alkoholna jakost proizvoda *whisky* ili *whiskey* iznosi najmanje 40% vol.
- (c) Ne smije se dodavati razrijeđeni ili nerazrijeđeni alkohol.
- (d) *Whisky* ili *whiskey* se ne zaslađuje, čak ni zbog zaokruživanja okusa, ili aromatizirati, niti može sadržavati aditive, osim karamela (E 150a) kao sredstva za prilagodbu boje.
- (e) Pravni naziv „*whisky*” ili „*whiskey*” može se dopuniti izrazom „single malt” samo ako je bio destilirani isključivo iz ječmenog slada u jednoj destileriji.

3. Žitna rakija

- (a) Žitna rakija jako je alkoholno piće proizvedeno isključivo destilacijom fermentirane kaše cijelog zrna žitarica koje zadržava organoleptička svojstva upotrijebljenih sirovina.
- (b) Alkoholna jakost žitne rakije iznosi najmanje 35% vol., uz iznimku proizvoda *Korn*.
- (c) Ne smije se dodavati razrijeđeni ili nerazrijeđeni alkohol.
- (d) Žitna rakija se ne aromatizira.
- (e) Žitna rakija može sadržavati jedino dodani karamel kao sredstvo za prilagodbu boje.
- (f) Žitna rakija može se zaslađivati kako bi se zaokružio konačni okus. Međutim, konačni proizvod ne smije sadržavati više od 10 grama sladila po litri, izraženog kao invertni šećer.
- (g) Žitna rakija može nositi pravni naziv „žitni brandy” ako je proizvedena destilacijom na manje od 95 % vol. iz fermentirane kaše cijelih zrna žitarica, koja ima organoleptička svojstva upotrijebljenih sirovina.
- (h) Riječ „žitna” u pravnom nazivu „žitna rakija” ili „žitni brandy” može se zamijeniti nazivom žitarice koja se upotrebljava isključivo u proizvodnji tog jakog alkoholnog pića.

4. Rakija od vina

- (a) Rakija od vina jako je alkoholno piće koje zadovoljava sljedeće zahtjeve:
 - i. proizvedeno je isključivo destilacijom vina, vina pojačanog za destilaciju ili vinskog destilata na manje od 86 % vol.;
 - ii. sadržava količinu hlapljivih tvari jednaku ili veću od 125 grama po hektolitr preračunato na 100 % vol. alkohola;
 - iii. sadržava maksimalnu količinu metanola od 200 grama po hektolitr preračunato na 100 % vol. alkohola;

- (b) Alkoholna jakost rakije od vina iznosi najmanje 37,5 % vol.
- (c) Ne smije se dodavati razrijeđeni ili nerazrijeđeni alkohol.
- (d) Rakija od vina se ne aromatizira. To ne isključuje tradicionalne metode proizvodnje.
- (e) Rakija od vina može sadržavati jedino dodani karamel kao sredstvo za prilagodbu boje.
- (f) Rakija od vina može se zaslađivati kako bi se zaokružio konačni okus. Međutim, konačni proizvod ne smije sadržavati više od 20 grama sladila po litri, izraženog kao invertni šećer.
- (g) Ako je rakija od vina bila podvrgnuta dozrijevanju, može se i dalje stavljati na tržište kao „rakija od vina” pod uvjetom da je dozrijevala jednako dugo ili duže od razdoblja utvrđenog za jaka alkoholna pića u okviru kategorije 5.
- (h) Ovom Uredbom ne dovodi se u pitanje upotreba izraza „*Branntwein*” u kombinaciji s izrazom „*essig*” u prezentiranju i označivanju octa.

5. Brandy ili Weinbrand

- (a) *Brandy* ili *Weinbrand* jako je alkoholno piće koje zadovoljava sljedeće zahtjeve:
 - i. proizvedeno je iz rakije od vina kojoj se može dodati vinski destilat pod uvjetom da je destilirana na manje od 94,8 % vol. i da ne prelazi maksimalno 50 % od ukupne količine alkohola u gotovom proizvodu;
 - ii. dozrijevalo je najmanje:
 - godinu dana u hrastovim posudama, od kojih je svaka zapremnine od najmanje 1 000 litara ili
 - šest mjeseci u hrastovim bačvama zapremnine do najviše 1 000 litara;
 - iii. sadržava količinu hlapljivih tvari jednaku ili veću od 125 grama po hektolitru preračunato na 100 % vol. alkohola, a koja potječe isključivo iz destilacije upotrijebljenih sirovina;
 - iv. sadržava maksimalnu količinu metanola od 200 grama po hektolitru preračunato na 100 % vol. alkohola.
- (b) Alkoholna jakost proizvoda *brandy* ili *Weinbrand* iznosi najmanje 36 % vol.
- (c) Ne smije se dodavati razrijeđeni ili nerazrijeđeni alkohol.
- (d) *Brandy* ili *Weinbrand* se ne aromatizira. To ne isključuje tradicionalne metode proizvodnje.
- (e) *Brandy* ili *Weinbrand* može sadržavati jedino dodani karamel kao sredstvo za prilagodbu boje.

- (f) *Brandy* ili *Weinbrand* može se zaslađivati kako bi se zaokružio konačni okus. Međutim, konačni proizvod ne smije sadržavati više od 35 grama sladila po litri, izraženog kao invertni šećer.

6. Rakija od groždane komine ili komovica

- (a) Rakija od groždane komine ili komovica jako je alkoholno piće koje zadovoljava sljedeće zahtjeve:
- i. proizvedena je isključivo destiliranjem fermentirane groždane komine, neposredno vodenom parom ili nakon dodavanja vode i ispunjena su oba navedena uvjeta:
 - svaka destilacija provodi se na manje od 86 % vol;
 - prva destilacija provodi se uz prisutnost same komine;
 - ii. na 100 kg upotrijebljene groždane komine može se dodati najviše 25 kg vinskog taloga;
 - iii. količina alkohola koja potječe od vinskog taloga ne prelazi 35 % ukupne količine alkohola u gotovom proizvodu;
 - iv. sadržava količinu hlapljivih tvari jednaku ili veću od 140 grama po hektolitr preračunato na 100 % vol. alkohola i sadržava maksimalnu količinu metanola od 1 000 grama po hektolitr preračunato na 100 % vol. alkohola.
- (b) Alkoholna jakost rakije od groždane komine ili komovice iznosi najmanje 37,5 % vol.
- (c) Ne smije se dodavati razrijeđeni ili nerazrijeđeni alkohol.
- (d) Rakija od groždane komine ili komovica se ne aromatizira. To ne isključuje tradicionalne metode proizvodnje.
- (e) Rakija od groždane komine ili komovica može sadržavati jedino dodani karamel kao sredstvo za prilagodbu boje.
- (f) Rakija od groždane komine ili komovica može se zaslađivati kako bi se zaokružio konačni okus. Međutim, konačni proizvod ne smije sadržavati više od 20 g sladila po litri, izraženog kao invertni šećer.

7. Rakija od voćne komine

- (a) Rakija od voćne komine jako je alkoholno piće koje zadovoljava sljedeće zahtjeve:
- i. proizvodi se isključivo fermentacijom i destilacijom voćne komine koja nije groždana komina i ispunjena su oba navedena uvjeta:
 - svaka destilacija provodi se na manje od 86 % vol alkohola;
 - prva destilacija provodi se uz prisutnost same komine;
 - ii. sadržava količinu hlapljivih tvari od najmanje 200 grama po hektolitr preračunato na 100 % vol. alkohola;
 - iii. sadržava količinu metanola od najviše 1 500 grama po hektolitr preračunato na 100 % vol. alkohola;
 - iv. u slučaju voćne komine od koštuničavog voća, sadržaj cijanovodične

kiseline može iznositi najviše 7 grama po hektolitr preračunato na 100 % vol. alkohola.

- (b) Alkoholna jakost rakije od voćne komine iznosi najmanje 37,5 % vol.
- (c) Ne smije se dodavati razrijeđeni ili nerazrijeđeni alkohol.
- (d) Rakija od voćne komine se ne aromatizira.
- (e) Rakija od voćne komine može sadržavati jedino dodani karamel kao sredstvo za prilagodbu boje.
- (f) Rakija od voćne komine može se zaslađivati kako bi se zaokružio konačni okus. Međutim, konačni proizvod ne smije sadržavati više od 20 grama sladila po litri, izraženog kao invertni šećer.
- (g) Pravni naziv sastoji od naziva voća i izraza „rakija od komine”. Ako se upotrebljava komina nekoliko različitih vrsta voća, upotrebljava se pravni naziv „rakija od voćne komine”, koji se može dopuniti nazivom svake vrste voća navedene silaznim redoslijedom s obzirom na upotrijebljenu količinu.

8. Rakija od grožđica ili *raisin brandy*

- (a) Rakija od grožđica ili *raisin brandy* jako je alkoholno piće proizvedeno isključivo destilacijom proizvoda dobivenog alkoholnom fermentacijom ekstrakta sušenoga grožđa sorte „crni korinth” ili „muškati iz Aleksandrije”, destiliranog na manje od 94,5 % vol., tako da destilat ima aromu i okus upotrijebljenih sirovina.
- (b) Alkoholna jakost rakije od grožđica ili *raisin brandy* iznosi najmanje 37,5 % vol.
- (c) Ne smije se dodavati razrijeđeni ili nerazrijeđeni alkohol.
- (d) Rakija od grožđica ili *raisin brandy* ne aromatizira se.
- (e) Rakija od grožđica ili *raisin brandy* može sadržavati jedino dodani karamel kao sredstvo za prilagodbu boje.
- (f) Rakija od grožđica ili *raisin brandy* može se zaslađivati kako bi se zaokružio konačni okus. Međutim, konačni proizvod ne smije sadržavati više od 20 grama sladila po litri, izraženog kao invertni šećer.

9. Rakija od voća

- (a) Rakija od voća jako je alkoholno piće koje zadovoljava sljedeće zahtjeve:
 - i. proizvedeno je isključivo alkoholnom fermentacijom i destilacijom, s košticama ili bez njih, svježih i mesnatih plodova voća, uključujući banane, ili mošta od takvog voća, bobica ili zelenih dijelova;
 - ii. svaka destilacija provodi se na manje od 86 % vol. tako da destilat ima aromu i okus destiliranih sirovina;
 - iii. sadržava količinu hlapljivih tvari jednaku ili veću od 200 grama po hektolitr preračunato na 100 % vol. alkohola;
 - iv. u slučaju rakija od koštuničavog voća, sadržaj cijanovodične kiseline iznosi najviše 7 grama po hektolitr preračunato na 100% vol. alkohola.
- (b) Sadržaj metanola u rakiji od voća iznosi najviše 1 000 grama po hektolitr preračunato na 100% vol. alkohola, osim:

i. u slučaju rakija od voća proizvedenih od sljedećeg voća ili bobica te u pogledu kojih maksimalni sadržaj metanola iznosi 1 200 grama po hektolitr preračunato na 100% vol. alkohola:

- jabuka (*Malus domestica* Borkh.),
- marelica (*Prunus armeniaca* L.),
- šljiva (*Prunus domestica* L.),
- domaća šljiva (*Prunus domestica* L.),
- mirabela (šljiva žutica) (*Prunus domestica* L. podvrsta *syriaca* (Borkh.) Jañch. ex Mansf.),
- breskva (*Prunus persica* (L.) Batsch),
- kruška (*Pyrus communis* L.), osim kruške sorte Williams (*Pyrus communis* L. cv „Williams”),
- kupina (*Rubus* sect. *Rubus*),
- malina (*Rubus idaeus* L.).

ii. U slučaju rakija od voća proizvedenih od sljedećeg voća ili bobica te u pogledu kojih maksimalni sadržaj metanola iznosi 1 350 grama po hektolitr preračunato na 100% vol. alkohola:

- dunja (*Cydonia oblonga* Mill.),
- borovica (*Juniperus communis* L. ili *Juniperus oxicedrus* L.),
- kruška sorte Williams (*Pyrus communis* L. cv „Williams”),
- crni ribiz (*Ribes nigrum* L.),
- crveni ribiz (*Ribes rubrum* L.),
- šipak (*Rosa canina* L.),
- bobice bazge (*Sambucus nigra* L.),
- oskoruša (*Sorbus aucuparia* L.),
- jarebika (*Sorbus domestica* L.),
- brekinja (*Sorbus torminalis* (L.) Crantz).

(c) Alkoholna jakost rakije od voća iznosi najmanje 37,5% vol.

(d) Rakija od voća ne smije se bojiti.

(e) Neovisno o točki (d) ove kategorije i odstupajući od kategorije hrane 14.2.6. iz dijela E Priloga II. Uredbi (EZ) br. 1333/2008, karamel se smije koristiti za prilagodbu boje rakija od voća koje su dozrijevale najmanje jednu godinu u dodiru s drvom.

(f) Ne smije se dodavati razrijeđeni ili nerazrijeđeni alkohol.

(g) Rakija od voća ne aromatizira se.

(h) Rakija od voća može se zaslađivati kako bi se zaokružio konačni okus. Međutim, konačni proizvod ne smije sadržavati više od 18 grama sladila po litri, izraženog kao invertni šećer.

- (i) Pravni naziv rakije od voća jest „rakija”, dopunjen nazivom voća, bobica ili zelenih dijelova. Na bugarskom, češkom, grčkom, hrvatskom, poljskom, rumunjskom, slovačkom i slovenskom jeziku taj se pravni naziv može izraziti nazivom voća, bobica ili zelenih dijelova i odgovarajućih sufiksom.

Alternativno:

- i. pravni naziv iz prvog podstavka može glasiti „wasser”, uz naziv voća.
- ii. sljedeći pravni nazivi mogu se koristiti u sljedećim slučajevima:
 - „kirsch” za rakiju od trešnje/višnje (*Prunus avium* (L.) L.);
 - „šljiva”, „domaća šljiva” ili „šljivovica” za rakiju od šljive (*Prunus domestica* L.);
 - „mirabelle” za rakiju od šljive mirabele (*Prunus domestica* L. podvrsta *syriaca* (Borkh.) Janch. ex Mansf.);
 - „planika” za rakiju od planike (*Arbutus unedo* L.);
 - „zlatni delišes” za rakiju od jabuke (*Malus domestica* var. „Golden Delicious”);
 - „Obstler” za voćnu rakiju proizvedenu od voća, s bobicama ili bez njih, pod uvjetom da je najmanje 85% kaše dobiveno od različitih sorti jabuka, krušaka ili obojega.

Naziv „Williams” ili „viljamovka” može se upotrebljavati samo za prodaju rakije od kruške proizvedene isključivo od kruške sorte „Williams”.

Ako postoji rizik da krajnji potrošač neće lako razumjeti neki od tih pravnih naziva koji ne sadržavaju riječ „rakija” iz ove točke, opis, prezentiranje i označivanje moraju sadržavati riječ „rakija”, koja se može dopuniti obrazloženjem.

- (j) Ako se zajedno destiliraju dvije ili više vrsta voća, bobica ili zelenih dijelova, proizvod se stavlja na tržište pod pravnim nazivom:
- rakija od voća” za jaka alkoholna pića proizvedena isključivo destilacijom voća ili bobica ili obojega ili
 - „rakija od zelenih dijelova” za jaka alkoholna pića proizvedena isključivo destilacijom zelenih dijelova ili
 - „rakija od voća i zelenih dijelova” za jaka alkoholna pića proizvedena destilacijom kombinacije voća, bobica i zelenih dijelova.

Pravni naziv može se dopuniti nazivom za svako voće, bobicu ili zeleni dio, silaznim redoslijedom u odnosu na upotrijebljenu količinu.

10. Rakija od jabučnog vina, rakija od kruškovog vina i rakija od jabučnog i kruškovog vina

- (a) Rakija od jabučnog vina, rakija od kruškovog vina i rakija od jabučnog i kruškovog vina jaka su alkoholna pića koja zadovoljavaju sljedeće zahtjeve:
- i. proizvedena su isključivo destilacijom vina od jabuke ili vina od kruške

- na manje od 86% vol. tako da destilat ima aromu i okus voća;
- ii. sadržavaju količinu hlapljivih tvari jednaku ili veću od 200 grama po hektolitru preračunato na 100 % vol. alkohola;
 - iii. sadržavaju količinu metanola od najviše 1 000 grama po hektolitru preračunato na 100% vol. alkohola.
- (b) Alkoholna jakost rakije od jabučnog vina, rakije od kruškovog vina i rakije od jabučnog i kruškovog vina iznosi najmanje 37,5% vol.
- (c) Ne smije se dodavati razrijeđeni ili nerazrijeđeni alkohol.
- (d) Rakija od jabučnog vina, rakija od kruškovog vina i rakija od jabučnog i kruškovog vina ne aromatizira se. To ne isključuje tradicionalne metode proizvodnje.
- (e) Rakija od jabučnog vina, rakija od kruškovog vina i rakija od jabučnog i kruškovog vina može sadržavati jedino dodani karamel kao sredstvo za prilagodbu boje.
- (f) Rakija od jabučnog vina, rakija od kruškovog vina i rakija od jabučnog i kruškovog vina može se zaslađivati kako bi se zaokružio konačni okus. Međutim, konačni proizvod ne smije sadržavati više od 15 grama sladila po litri, izraženog kao invertni šećer.
- (g) Pravni naziv glasi:
- „rakija od jabučnog vina” za jaka alkoholna pića isključivo proizvedena destilacijom jabučnog vina;
 - „rakija od kruškovog vina” za jaka alkoholna pića isključivo proizvedena destilacijom kruškovog vina ili
 - „rakija od jabučnog i kruškovog vina” za jaka alkoholna pića proizvedena destilacijom jabučnog i kruškovog vina.

11. Rakija od meda

- (a) Rakija od meda jako je alkoholno piće koje zadovoljava sljedeće zahtjeve:
- i. proizvedeno je isključivo fermentacijom i destilacijom otopine meda;
 - ii. destilirano je na manje od 86% vol. tako da destilat ima organoleptička svojstva koja potječu od upotrijebljenih sirovina.
- (b) Alkoholna jakost rakije od meda iznosi najmanje 35% vol.
- (c) Ne smije se dodavati razrijeđeni ili nerazrijeđeni alkohol.
- (d) Rakija od meda ne aromatizira se.
- (e) Rakija od meda može sadržavati jedino dodani karamel kao sredstvo za prilagodbu boje.
- (f) Rakija od meda može se zaslađivati jedino medom kako bi se zaokružio konačni okus. Međutim, konačni proizvod ne smije sadržavati više od 20 grama meda po litri, izraženog kao invertni šećer.

12. Hefebrand ili rakija od taloga

- (a) *Hefebrand* ili rakija od taloga jako je alkoholno piće proizvedeno isključivo destilacijom vinskog taloga, pivskoga taloga ili taloga fermentiranog voća na manje od 86% vol.

- (b) Alkoholna jakost proizvoda *Hefebrand* ili rakije od taloga iznosi najmanje 38% vol.
- (c) Ne smije se dodavati razrijeđeni ili nerazrijeđeni alkohol.
- (d) *Hefebrand* ili rakija od taloga ne aromatizira se.
- (e) *Hefebrand* ili rakija od taloga može sadržavati jedino dodani karamel kao sredstvo za prilagodbu boje.
- (f) *Hefebrand* ili rakija od taloga može se zaslađivati kako bi se zaokružio konačni okus. Međutim, konačni proizvod ne smije sadržavati više od 20 grama sladila po litri, izraženog kao invertni šećer.
- (g) Pravni naziv „*Hefebrand*” ili „rakija od taloga” dopunjuje se nazivom upotrijebljenih sirovina.

13. Rakija od piva

- (a) Rakija od piva jako je alkoholno piće koje se proizvodi isključivo izravnom destilacijom svježeg piva pod normalnim tlakom, s alkoholnom jakosti manjom od 86% vol., tako da dobiveni destilat ima organoleptička svojstva piva.
- (b) Alkoholna jakost rakije od piva iznosi najmanje 38% vol.
- (c) Ne smije se dodavati razrijeđeni ili nerazrijeđeni alkohol.
- (d) Rakija od piva ne aromatizira se.
- (e) Rakija od piva može sadržavati jedino dodani karamel kao sredstvo za prilagodbu boje.
- (f) Rakija od piva može se zaslađivati kako bi se zaokružio konačni okus. Međutim, konačni proizvod ne smije sadržavati više od 20 grama sladila po litri, izraženog kao invertni šećer.

14. *Topinambur* ili rakija od jeruzalemske artičoke

- (a) *Topinambur* ili rakija od jeruzalemske artičoke jako je alkoholno piće proizvedeno isključivo fermentacijom i destilacijom gomolja jeruzalemske artičoke (*Helianthus tuberosus* L.) na manje od 86% vol. alkohola.
- (b) Alkoholna jakost proizvoda *topinambur* ili rakije od jeruzalemske artičoke iznosi najmanje 38% vol.
- (c) Ne smije se dodavati razrijeđeni ili nerazrijeđeni alkohol.
- (d) *Topinambur* ili rakija od jeruzalemske artičoke ne aromatizira se.
- (e) *Topinambur* ili rakija od jeruzalemske artičoke može sadržavati jedino dodani karamel kao sredstvo za prilagodbu boje.
- (f) *Topinambur* ili rakija od jeruzalemske artičoke može se zaslađivati kako bi se zaokružio konačni okus. Međutim, konačni proizvod ne smije sadržavati više od 20 grama sladila po litri, izraženog kao invertni šećer.

15. Votka

- (a) Votka je jako alkoholno piće proizvedeno od etilnog alkohola poljoprivrednog podrijetla dobivenog fermentacijom uz prisutnost kvasca

iz:

- krumpira i/ili žitarica,
- drugih poljoprivrednih sirovina,

destiliranih tako da se organoleptička svojstva upotrijebljenih sirovina i nusproizvoda nastalih za vrijeme fermentacije selektivno smanjuju.

Nakon toga može slijediti dodatna destilacija ili obrada prikladnim pomoćnim sredstvima, uključujući obradu aktivnim drvenim ugljenom, kako bi se dobila posebna organoleptička svojstva.

Najviše razine ostataka etilnog alkohola poljoprivrednog podrijetla koji se upotrebljava u proizvodnji votke u skladu su s onima navedenima u članku 4., osim za sadržaj metanola koji ne smije prelaziti 10 grama po hektolitru preračunato na 100 % vol. alkohola.

- (b) Alkoholna jakost proizvoda votka iznosi najmanje 37,5% vol.
- (c) Jedine arome koje se mogu dodavati jesu prirodne aromatične tvari ili aromatični pripravci prisutni u destilatu dobivenom od fermentiranih sirovina. Proizvodu se mogu dati i posebna organoleptička svojstva osim dominantne arome.
- (d) Votka se ne smije bojiti.
- (e) Votka se može zaslađivati kako bi se zaokružio konačni okus. Međutim, konačni proizvod ne smije sadržavati više od 8 grama sladila po litri, izraženog kao invertni šećer.
- (f) Pri opisivanju, prezentiranju ili označivanju proizvoda votka koji nije proizveden isključivo od krumpira ili žitarica ili obojeg vidljivo se naznačava „proizvedeno od ...”, uz dodatak naziva sirovina upotrijebljenih u proizvodnji etilnog alkohola poljoprivrednog podrijetla. Ta se naznaka pojavljuje u istom vidnom polju kao i pravni naziv.
- (g) Pravni naziv u bilo kojoj državi članici isto tako može biti „vodka”.

16. Rakija (s dodanim imenom voća, bobica ili orašastog voća) dobivena maceracijom i destilacijom

(a) Rakija (s dodanim nazivom voća, bobica ili orašastog voća) dobivena maceracijom i destilacijom jako je alkoholno piće koje zadovoljava sljedeće zahtjeve:

i. proizvedeno je:

- maceracijom djelomično fermentiranog ili nefermentiranog voća, bobica ili orašastog voća iz točke ii., s mogućim dodatkom od najviše 20 litara etilnog alkohola poljoprivrednog podrijetla ili rakije ili destilata koji potječe od istog voća, bobica ili orašastog voća, ili njihove kombinacije na 100 kg fermentiranog voća, bobica ili orašastog voća,
- nakon čega se provodi destilacija; svaka destilacija provodi se na manje od 86% vol;

ii. proizvodi se od sljedećih vrsta voća, bobica ili orašastog voća:

- aronija (*Aronia Medik. nom cons.*),
- crnoplodna aronija (*Aronia melanocarpa (Michx.) Elliott*),

- kesten (*Castanea sativa* Mill.),
- agrumi (*Citrus* spp.),
- lješnjak (*Corylus avellana* L.),
- crna mahunica (*Empetrum nigrum* L.),
- jagoda (*Fragaria* spp.),
- pasji trn (*Hippophae rhamnoides* L.),
- bobice božikovine (*Ilex aquifolium* i *Ilex cassine* L.),
- drijen (*Cornus mas*),
- orah (*Juglans regia* L.),
- banana (*Musa* spp.),
- mirta (*Myrtus communis* L.),
- indijska smokva (*Opuntia ficusindica* (L.) Mill),
- marakuja (*Passiflora edulis* Sims),
- sremza (*Prunus padus* L.),
- trnjina (divlja šljiva) (*Prunus spinosa* L.),
- crni ribiz (*Ribes nigrum* L.),
- bijeli ribiz (*Ribes niveum* Lindl.),
- crveni ribiz (*Ribes rubrum* L.),
- ogrozd (*Ribes uvacrispa* L. syn. *Ribes grossularia*),
- šipak (*Rosa canina* L.),
- arktička kupina (*Rubus arcticus* L.),
- močvarna jagoda (*Rubus chamaemorus* L.),
- kupina (*Rubus* sect. *Rubus*),
- malina (*Rubus idaeus* L.).
- bobice bazge (*Sambucus nigra* L.),
- oskoruša (*Sorbus aucuparia* L.),
- jarebika (*Sorbus domestica* L.),
- brekinja (*Sorbus torminalis* (L.) Crantz),
- cythera šljiva (*Spondias dulcis* Parkinson),
- mombinska šljiva (*Spondias mombin* L.),
- sjevernoamerička borovnica (*Vaccinium corymbosum* L.),
- divlja brusnica (*Vaccinium oxycoccos* L.),
- borovnica (*Vaccinium myrtillus* L.),
- europska brusnica (*Vaccinium vitisidaea* L.).

(b)Alkoholna jakost rakije (s dodanim nazivom voća, bobica ili orašastog voća) dobivene maceracijom i destilacijom iznosi najmanje 37,5% vol.

- (c) Rakija (s dodanim nazivom voća, bobica ili orašastog voća) dobivena maceracijom i destilacijom ne aromatizira se.
- (d) Rakija (s dodanim nazivom voća, bobica ili orašastog voća) dobivena maceracijom i destilacijom ne smije se bojiti.
- (e) Neovisno o točki (d) i odstupajući od kategorije hrane 14.2.6. iz dijela E Priloga II. Uredbi (EZ) br. 1333/2008, karamel se može koristiti za prilagodbu boje rakije (s dodanim nazivom voća, bobica ili orašastog voća) dobivene maceracijom i destilacijom koja je dozrijevala najmanje jednu godinu u dodiru s drvom.
- (f) Rakija (s dodanim nazivom voća, bobica ili orašastog voća) dobivena maceracijom i destilacijom može se zaslađivati kako bi se zaokružio konačni okus. Međutim, konačni proizvod ne smije sadržavati više od 18 grama sladila po litri, izraženog kao invertni šećer.
- (g) U pogledu opisa, prezentiranja i označivanja rakije (s dodanim nazivom voća, bobica ili orašastog voća) dobivene maceracijom i destilacijom, oznaka „proizvedena maceracijom i destilacijom” navodi se pri opisiva- nju, prezentiranju ili označivanju slovima u istom fontu, veličini i boji i u istom vidnom polju kao i oznaka „rakija (s dodanim nazivom voća, bobica ili orašastog voća)”, a u slučaju boca to se mora navesti na prednjoj etiketi.

17. Geist (s dodanim nazivom upotrijebljenog voća ili sirovine)

- (a) Geist (s dodanim nazivom upotrijebljenog voća ili sirovine) jako je alkoholno piće proizvedeno maceracijom nefermentiranog voća i bobica navedenih u kategoriji 16. točki (a) podtočki ii. ili povrća, orašastih plodova, drugih biljnih tvari poput bilja ili ružinih latica, ili gljiva u etilnom alkoholu poljoprivrednog podrijetla te potom destilacijom na manje od 86% vol.
- (b) Alkoholna jakost proizvoda Geist (s dodanim nazivom upotrijebljenog voća ili sirovine) iznosi najmanje 37,5% vol.
- (c) Geist (s dodanim nazivom upotrijebljenog voća ili sirovine) ne aromatizira se.
- (d) Geist (s dodanim nazivom upotrijebljenog voća ili sirovine) ne smije se bojiti.
- (e) Geist (s dodanim nazivom upotrijebljenog voća ili sirovine) može se zaslađivati kako bi se zaokružio konačni okus. Međutim, konačni proizvod ne smije sadržavati više od 10 grama sladila po litri, izraženog kao invertni šećer.
- (f) Izraz „geist” ispred kojeg se nalazi izraz koji nije naziv voća, biljke ili druge sirovine može nadopunjavati pravni naziv drugih jakih alkoholnih pića i alkoholnih pića, pod uvjetom da se takvom upotrebom ne zavarava potrošača.

18. Encijan

- (a) Encijan je jako alkoholno piće proizvedeno od destilata encijana dobivenog fermentacijom korijena encijana, uz dodatak etilnog alkohola poljoprivrednog podrijetla ili bez njega.
- (b) Alkoholna jakost encijana iznosi najmanje 37,5% vol.
- (c) Encijan se ne aromatizira.

19. Jako alkoholno piće aromatizirano borovicom

- (a) Jako alkoholno piće aromatizirano borovicom jako je alkoholno piće proizvedeno aromatiziranjem etilnog alkohola poljoprivrednog podrijetla ili žitne rakije ili žitnog destilata ili njihove kombinacije bobicama boro- vice

- (*Juniperus communis* L. ili *Juniperus oxicedrus* L.).
- (b) Alkoholna jakost jakog alkoholnog pića aromatiziranog borovicom iznosi najmanje 30% vol.
 - (c) Uz borovicu se mogu dodatno upotrebljavati aromatične tvari, aromatični pripravci, bilje s aromatičnim svojstvima ili dijelovi bilja s aromatičnim svojstvima ili njihova kombinacija, ali organoleptička svojstva borovice moraju biti prepoznatljiva, čak i ako su ponekad ublažena.
 - (d) Jako alkoholno piće aromatizirano borovicom može nositi pravne nazive „*Wacholder*” ili „*genebra*”.

20. Gin

- (a) *Gin* je jako alkoholno piće aromatizirano borovicom, proizvedeno aromatiziranjem etilnog alkohola poljoprivrednog podrijetla bobicama borovice (*Juniperus communis* L.).
- (b) Alkoholna jakost proizvoda *gin* iznosi najmanje 37,5% vol.
- (c) Za proizvodnju proizvoda *gin* upotrebljavaju se samo aromatične tvari ili aromatični pripravci tako da prevladavajući okus bude okus borovice.
- (d) Izraz „*gin*” može se dopuniti izrazom „*dry*” ako ne sadržava dodana sladila iznad 0,1 grama sladila po litri konačnog proizvoda, izraženog kao invertni šećer.

21. Destilirani gin

- (a) Destilirani *gin* jedno je od sljedećeg:
 - i. jako alkoholno piće aromatizirano borovicom, proizvedeno isključivo destilacijom etilnog alkohola poljoprivrednog podrijetla s početnom jakosti alkohola od najmanje 96 % vol., uz dodatak bobica borovice (*Juniperus communis* L.) i drugih biljnih pripravaka, uz uvjet da prevladava okus borovice;
 - ii. kombinacija proizvoda takve destilacije i etilnog alkohola poljoprivrednog podrijetla jednakog sastava, čistoće i alkoholne jačine; za aromatiziranje proizvoda destilirani *gin* mogu se upotrebljavati i aromatične tvari ili aromatični pripravci, kako je navedeno u točki (c) kategorije 20.
- (b) Alkoholna jakost proizvoda destilirani *gin* iznosi najmanje 37,5% vol.
- (c) *Gin* proizveden jednostavnim dodavanjem ekstrakata ili aroma etilnom alkoholu poljoprivrednog podrijetla ne smatra se proizvodom destilirani *gin*.
- (d) Izraz „destilirani *gin*” može se dopuniti izrazom „*dry*” ili ga obuhvaćati ako ne sadržava dodana sladila iznad 0,1 grama sladila po litri konačnog proizvoda, izraženog kao invertni šećer.

22. London gin

- (a) *London gin* je destilirani *gin* koji zadovoljava sljedeće zahtjeve:
 - i. proizvodi se isključivo iz etilnog alkohola poljoprivrednog podrijetla, s najvećim sadržajem metanola od 5 grama po hektolitr preračunato na 100 % vol. alkohola, čija je aroma dobivena isključivo destilacijom etilnog alkohola poljoprivrednog podrijetla, uz dodatak svih prirodnih biljnih tvari;
 - ii. dobiveni destilat sadržava najmanje 70% vol. alkohola;

- iii. dodatni alkohol poljoprivrednog podrijetla koji se dodaje u skladu je sa zahtjevima utvrđenima u točki 10. članka 4., ali s najvećim sadržajem metanola od 5 grama po hektolitr u preračunato na 100% vol. alkohola;
 - iv. nije obojen;
 - v. nije zaslađen s više od 0,1 grama sladila po litri konačnog proizvoda, izraženog kao invertni šećer;
 - vi. ne sadržava nikakve druge sastojke osim sastojaka iz točaka i., iii. i v., te vode.
- (b) Alkoholna jakost proizvoda *London gin* iznosi najmanje 37,5% vol.
- (c) Naziv „*London gin*” može se dopuniti izrazom „*dry*” (suhi) ili ga obuhvaćati.

23. Jako alkoholno piće aromatizirano kimom ili *Kümmel*

- (a) Jako alkoholno piće aromatizirano kimom ili *Kümmel* jako je alkoholno piće proizvedeno aromatiziranjem etilnog alkohola poljoprivrednog podrijetla kimom (*Carum carvi* L.).
- (b) Alkoholna jakost jakog alkoholnog pića aromatiziranog kimom ili *Kümmel* iznosi najmanje 30% vol.
- (c) Mogu se dodatno upotrebljavati aromatične tvari i/ili aromatični pripravci, ali prevladava okus kima.

24. Akvavit ili *aquavit*

- (a) *Akvavit* ili *aquavit* jako je alkoholno piće aromatizirano kimom i/ili sjemenkama kopra, proizvedeno upotrebom etilnog alkohola poljoprivrednog podrijetla koji je aromatiziran destilatima bilja ili začina.
- (b) Alkoholna jakost *akvavita* ili *aquavita* iznosi najmanje 37,5% vol.
- (c) Mogu se dodatno upotrebljavati aromatične tvari ili aromatični pripravci ili oboje, ali okus tih pića mora u velikoj mjeri proizlaziti iz destilata kima (*Carum carvi* L.) i/ili sjemenki kopra (*Anethum graveolens* L.) jer je upotreba eteričnih ulja zabranjena.
- (d) Gorke tvari ne smiju jasno prevladavati u okusu; sadržaj suhog ekstrakta ne smije biti veći od 1,5 grama na 100 mililitara.

25. Jako alkoholno piće aromatizirano anisom

- (a) Jako alkoholno piće aromatizirano anisom jako je alkoholno piće proizvedeno aromatiziranjem etilnog alkohola poljoprivrednog podrijetla prirodnim ekstraktima zvjezdolikog anisa (*Illicium verum* Hook f.), anisa (*Pimpinella anisum* L.), komorača (*Foeniculum vulgare* Mill.) ili bilo koje druge biljke koja sadržava isti glavni aromatski sastojak, upotrebom jednog od sljedećih postupaka ili njihovom kombinacijom:
 - i. maceracijom i/ili destilacijom;
 - ii. destilacijom alkohola uz dodatak sjemenki ili drugih dijelova prethodno navedenih biljaka;
 - iii. dodavanjem prirodnih destiliranih ekstrakata biljaka s aromom anisa.
- (b) Alkoholna jakost jakog alkoholnog pića aromatiziranog anisom iznosi najmanje 15% vol.
- (c) Jako alkoholno piće aromatizirano anisom može se aromatizirati samo aromatičnim pripravcima i prirodnim aromatičnim tvarima.
- (d) Mogu se upotrebljavati i drugi prirodni biljni ekstrakti ili aromatične sjemenke, uz uvjet da prevladava okus anisa.

26. *Pastis*

- (a) *Pastis* je jako alkoholno piće aromatizirano anisom koje sadržava i prirodne ekstrakte korijena sladića (*Glycyrrhiza* spp.), što podrazumijeva prisutnost bojila poznatih kao „halkoni”, kao i glicirizinske kiseline, čije najmanje i najveće količine iznose 0,05 odnosno 0,5 g po litri.
- (b) Alkoholna jakost proizvoda *pastis* iznosi najmanje 40% vol.
- (c) *Pastis* se može aromatizirati samo aromatičnim pripravcima i prirodnim aromatičnim tvarima.
- (d) *Pastis* smije sadržavati najviše 100 grama sladila po litri, izraženo kao invertni šećer, uz najmanji i najveći sadržaj anetola od 1,5 odnosno 2 grama po litri.

27. *Pastis de Marseille*

- (a) *Pastis de Marseille* je *pastis* s izrazitim okusom anisa, sa sadržajem anetola između 1,9 i 2,1 grama po litri.
- (b) Alkoholna jakost proizvoda *pastis de Marseille* iznosi najmanje 45% vol.
- (c) *Pastis de Marseille* aromatizira se samo aromatičnim pripravcima i prirodnim aromatičnim tvarima.

28. *Anis ili janeževac*

- (a) *Anis* ili *janeževac* jako je alkoholno piće aromatizirano anisom čiji karakterističan okus potječe isključivo od anisa (*Pimpinella anisum* L.), zvjezdastog anisa (*Illicium verum* Hook f.) i/ili komorača (*Foeniculum vulgare* Mill.).
- (b) Alkoholna jakost proizvoda *anis* ili *janeževac* iznosi najmanje 35% vol.
- (c) *Anis* ili *janeževac* može se aromatizirati samo aromatičnim pripravcima i prirodnim aromatičnim tvarima.

29. Destilirani *anis*

- (a) Destilirani *anis* je *anis* koji sadržava alkohol destiliran uz dodatak sjemenki navedenih u točki (a) kategorije 28., a u slučaju oznaka zemljopisnog podrijetla, uz prisutnost mastica (tršlja) i ostalih aromatičnih sjemenki, biljaka ili voća, uz uvjet da takav alkohol čini najmanje 20 % alkoholne jakosti destiliranog *anisa*.
- (b) Alkoholna jakost destiliranog proizvoda *anis* iznosi najmanje 35% vol.
- (c) Destilirani *anis* može se aromatizirati samo aromatičnim pripravcima i prirodnim aromatičnim tvarima.

30. Gorko jako alkoholno piće ili *bitter*

- (a) Gorko jako alkoholno piće ili *bitter* jako je alkoholno piće u kojem prevladava gorki okus te je proizvedeno aromatiziranjem etilnog alkohola poljoprivrednog podrijetla i/ili destilata poljoprivrednog podrijetla aromatizirajućim tvarima ili aromatizirajućim pripravcima ili i jednim i drugima.
- (b) Alkoholna jakost gorkih jakog alkoholnog pića ili *bittera* iznosi najmanje 15% vol.
- (c) Ne dovodeći u pitanje upotrebu takvih izraza pri prezentiranju i označivanju prehrambenih proizvoda koji nisu jaka alkoholna pića, gorko jako alkoholno piće ili *bitter* može se stavljati na tržište i kao „gorka” ili „*bitter*” sa ili bez drugog izraza.
- (d) Bez obzira na točku (c), izraz „gorki” ili „*bitter*” može se koristiti pri opisivanju, prezentiranju i označivanju gorkih likera.

31. Aromatizirana votka

- (a) Aromatizirana votka je votka s prevladavajućom aromom drugačijom od arome sirovina upotrijebljenih za proizvodnju votke.
- (b) Alkoholna jakost proizvoda aromatizirana votka iznosi najmanje 37,5% vol.
- (c) Aromatizirana votka može se zaslađivati, kupažirati, aromatizirati, ostaviti da dozrijeva ili bojiti.
- (d) Ako se aromatizirana votka zaslađuje, konačni proizvod sadrži manje od 100 grama sladila po litri, izraženog kao invertni šećer.
- (e) Pravni naziv aromatizirane votke može također biti naziv bilo koje prevladavajuće arome u kombinaciji s riječju „votka”. Izraz „votka” na bilo kojem službenom jeziku Unije može se zamijeniti izrazom „*vodka*”.

32. Jako alkoholno piće aromatizirano divljom šljivom ili *pacharán*

- (a) Jako alkoholno piće aromatizirano divljom šljivom ili *pacharán* jako je alkoholno piće s prevladavajućim okusom divlje šljive i proizvedeno maceracijom divljih šljiva (*Prunus spinosa*) u etilnom alkoholu poljoprivrednog podrijetla s dodatkom prirodnih ekstrakata anisa ili destilata anisa ili oboje.
- (b) Najmanja alkoholna jakost jakog alkoholnog pića aromatiziranog divljom šljivom ili *pacharána* iznosi najmanje 25 % vol.;
- (c) za proizvodnju jakog alkoholnog pića aromatiziranog divljom šljivom ili *pacharána* upotrijebljeno je najmanje 125 grama divljih šljiva po litri konačnog proizvoda;
- (d) jako alkoholno pića aromatiziranog divljom šljivom ili *pacharán* ima sadržaj sladila, izražen kao invertni šećer, između 80 i 250 grama po litri konačnog proizvoda;
- (e) organoleptička svojstva, boju i okus jakom alkoholnom piću aromatiziranom divljom šljivom ili *pacharánu* daju isključivo upotrijebljeno voće i anis.
- (f) Izraz „*pacharán*” može se upotrebljavati kao pravni naziv samo ako je proizvod proizveden u Španjolskoj. Ako je proizvod proizveden izvan Španjolske, izraz „*pacharán*” može se upotrebljavati samo kao dopuna pravnom nazivu „jako alkoholno piće aromatizirano divljom šljivom”, uz uvjet da su dodane sljedeće riječi: „proizvedeno u ...”, iza čega slijedi ime države članice ili treće zemlje u kojoj je piće proizvedeno.

33. Liker

- (a) Liker je jako alkoholno piće:
 - i. koje sadržava najmanju količinu sladila, izraženu kao invertni šećer, od:
 - 70 grama po litri za liker od trešnje ili višnje, čiji se etilni alkohol sastoji isključivo od rakije od trešnje ili višnje,
 - 80 grama po litri za likere koji su aromatizirani isključivo encijanom ili sličnom biljkom ili pelinom,
 - 100 grama po litri u svim drugim slučajevima;
 - ii. proizvedeno upotrebom etilnog alkohola poljoprivrednog podrijetla ili destilata poljoprivrednog podrijetla ili jednog ili više jakih alkoholnih pića ili njihovom kombinacijom, zaslađeno i s dodatkom jedne ili više aroma, proizvoda poljoprivrednog podrijetla ili prehrambenih proizvoda.
- (b) Alkoholna jakost likera iznosi najmanje 15% vol.
- (c) Za proizvodnju likera mogu se upotrebljavati aromatične tvari i aromatični pripravci.

Međutim, sljedeći likeri mogu se aromatizirati samo aromatiziranim prehrambenim proizvodima, aromatičnim pripravcima i prirodnim aromatičnim tvarima:

i. voćni likeri od:

- ananasa (*Ananas*),
- agruma (*Citrus* L.),
- pasjeg trna (*Hippophae rhamnoides* L.),
- duda (*Morus alba*, *Morus rubra*),
- višnje (*Prunus cerasus*),
- trešnje (*Prunus avium*),
- crnog ribiza (*Ribes nigrum* L.),
- arktičke kupine (*Rubus arcticus* L.),
- močvarne jagode (*Rubus chamaemorus* L.),

- maline (*Rubus idaeus* L.),
- divlje brusnice (*Vaccinium oxycoccos* L.),
- borovnice (*Vaccinium myrtillus* L.),
- europske brusnice (*Vaccinium vitis-idaea* L.);

ii. biljni likeri od:

- génépija (kunice, žutilice) (*Artemisia genepi*),
- encijana (*Gentiana* L.),
- metvice (*Mentha* L.),
- anisa (*Pimpinella anisum* L.),

(d) Pravni naziv u bilo kojoj državi članici može biti „liqueur”, a:

- za likere proizvedene maceracijom višanja ili trešanja (*Prunus cerasus* ili *Prunus avium*) u etilnom alkoholu poljoprivrednog podrijetla pravni naziv može biti „guignolet” ili „češnjevec”, s izrazom „liker” ili bez njega;
- za likere proizvedene maceracijom višanja (*Prunus cerasus*) u etilnom alkoholu poljoprivrednog podrijetla pravni naziv može biti „ginja” ili „ginjinha” ili „višnjevec”, s izrazom „liker” ili bez njega;
- za likere čiji udio alkohola daje isključivo rum pravni naziv može biti „punch au rhum”, s izrazom „liker” ili bez njega;
- ne dovodeći u pitanje članak 3. točku 2., članak 10. stavak 5. točku (b) i članak 11., za likere koji sadrže mlijeko ili mliječne proizvode pravni naziv može biti „krem”, s dodanim nazivom upotrijebljene sirovine koja liker u daje njegov prevladavajući okus, s izrazom „liker” ili bez njega.

(e) Pri opisivanju, prezentiranju i označivanju likera proizvedenih u Uniji upotrebom etilnog alkohola poljoprivrednog podrijetla ili destilata poljoprivrednog podrijetla, za odražavanje uobičajene metode proizvodnje mogu se upotrebljavati sljedeće složenice:

- *prune brandy* (*brandy* od šljive),
- *orange brandy* (*brandy* od naranče),
- *apricot brandy* (*brandy* od marelice),
- *cherry brandy* (*brandy* od trešnje/višnje),
- *solbaerrom* ili rum od crnog ribiza.

U pogledu opisivanja, prezentiranja i označivanja likera iz ove točke, složenica mora biti naznačena u jednom redu jednakim slovima istog fonta

i boje, a riječ „liker” nalazi se u neposrednoj blizini i napisana je slovima čija veličina nije manja od slova složenice. Ako alkohol ne potječe od navedenog alkoholnog pića, njegovo se podrijetlo označuje na etiketi u istom vidnom polju uz složenicu, a riječ „liker” naznakom vrste poljoprivrednog alkohola ili riječima „poljoprivredni alkohol”, ispred kojih stoji „proizvedeno od” ili „proizvedeno upotrebom”.

- (f) Ne dovodeći u pitanje članke 11. i 12. te članak 13. stavak 4., pravni naziv „liker” može se dopuniti nazivom arome ili prehrambenog proizvoda koji jakom alkoholnom piću daje prevladavajući okus, pod uvjetom da okus jakog alkoholnog pića daju aromatizirani prehrambeni proizvodi, aromatični pripravci i prirodne aromatične tvari dobivene od sirovine koja se navodi u nazivu arome ili prehrambenog proizvoda, uz dodatak aromatičnih tvari samo gdje je to potrebno za pojačavanje arome te sirovine.

34. Krem liker od (uz dodan naziv upotrijebljenog voća ili druge sirovine)

- (a) Krem liker od (uz dodan naziv upotrijebljenog voća ili druge upotrijebljene sirovine), liker je koji sadrži najmanje 250 grama sladila po litri, izraženog kao invertni šećer.
- (b) Alkoholna jakost krem likera od (uz dodan naziv upotrijebljenog voća ili druge sirovine) iznosi najmanje 15% vol.
- (c) Na to jako alkoholno piće primjenjuju se pravila o aromatičnim tvarima i aromatičnim pripravcima za likere utvrđena u okviru kategorije 33.

▼C2

- (d) Upotrijebljene sirovine ne uključuju mlijeko i mliječne proizvode.

▼B

- (e) voća ili bilo koja druga sirovina koja se koristi u pravnom nazivu mora biti voće ili sirovina koja tom piću daje njegov prevladavajući okus.
- (f) Pravni naziv može se dopuniti izrazom „liker”.
- (g) Pravni naziv „*crème de cassis*” može se koristiti samo za likere proizvedene od crnog ribiza koji imaju sadržaj sladila veći od 400 grama po litri, izražen kao invertni šećer.

35. Sloe gin

- (a) *Sloe gin* je liker proizveden maceracijom divlje šljive u *ginu* s mogućim dodatkom soka divlje šljive.
- (b) Alkoholna jakost proizvoda *sloe gin* iznosi najmanje 25% vol.
- (c) Samo se prirodne aromatične tvari i aromatični pripravci mogu upotrebljavati za proizvodnju proizvoda *sloe gin*.
- (d) Pravni naziv može se dopuniti izrazom „liker”.

36. Sambuca

- (a) *Sambuca* je bezbojni liker aromatiziran anisom koji zadovoljava sljedeće zahtjeve:
- i. sadržava destilate anisa (*Pimpinella anisum* L.), zvjezdastog anisa (*Illicium verum* L.) ili drugog aromatičnog bilja;
 - ii. ima najmanji sadržaj sladila od 350 grama po litri, izražen kao invertni šećer;
 - iii. ima sadržaj prirodnog anetola od najmanje 1 grama i najviše 2 grama

po litri.

- (b) Alkoholna jakost proizvoda *sambuca* iznosi najmanje 38% vol.
- (c) Na proizvod *sambuca* primjenjuju se pravila o aromatičnim tvarima i aromatičnim pripravcima za likere utvrđena u okviru kategorije 33.
- (d) *Sambuca* se ne smije bojiti.
- (e) Pravni naziv može se dopuniti izrazom „liker”.

37. Maraschino, marrasquino ili maraskino

- (a) *Maraschino, marrasquino* ili *maraskino* bezbojni je liker čija aroma potječe uglavnom od destilata višnje maraske ili proizvoda proizvedenog maceracijom višanja ili dijelova višanja u etilnom alkoholu poljoprivrednog podrijetla ili u destilatu višnje maraske, s najmanjim sadržajem sladila od 250 grama po litri, izraženim kao invertni šećer.
- (b) Alkoholna jakost proizvoda *maraschino, marrasquino* ili *maraskino* iznosi najmanje 24% vol.
- (c) Na *maraschino, marrasquino* ili *maraskino* primjenjuju se pravila o aromatičnim tvarima i aromatičnim pripravcima za likere utvrđena u okviru kategorije 33.
- (d) *Maraschino, marrasquino* ili *maraskino* ne smiju se bojiti.
- (e) Pravni naziv može se dopuniti izrazom „liker”.

38. Nocino ili orehovec

- (a) *Nocino* ili *orehovec* liker je koji dobiva aromu uglavnom maceracijom, ili maceracijom i destilacijom, cijelih zelenih oraha (*Juglans regia* L.), sa sadržajem sladila od najmanje 100 grama po litri, izraženim kao invertni šećer.
- (b) Alkoholna jakost proizvoda *nocino* ili *orehovec* iznosi najmanje 30%.
- (c) Za *nocino* ili *orehovec* primjenjuju se pravila o aromatičnim tvarima i aromatičnim pripravcima za likere utvrđena u okviru kategorije 33.
- (d) Pravni naziv može se dopuniti izrazom „liker”.

39. Liker od jaja ili advocaat ili avocat ili advokat

- (a) Liker od jaja ili *advocaat* ili *avocat* ili *advokat* jest liker, aromatiziran ili ne, proizveden od etilnog alkohola poljoprivrednog podrijetla, destilata poljoprivrednog podrijetla ili jakog alkoholnog pića, ili njihove kombinacije, a čiji su sastojci kvalitetni žumanjci, bjelanjci te šećer ili med ili oboje. Najmanji sadržaj šećera ili meda iznosi 150 grama po litri, izražen kao invertni šećer. Najmanji sadržaj čistih žumanjaka iznosi 140 grama po litri konačnog proizvoda. Na etiketi se navodi ako se ne koriste jaja kokoši vrste *Gallus gallus*, nego neka druga jaja.

Alkoholna jakost likera od jaja ili proizvoda *advocaat* ili *avocat* ili *advokat* iznosi najmanje 14% vol.
- (b) Za proizvodnju proizvoda *advocaat* ili *avocat* ili *advokat* mogu se upotrebljavati samo aromatizirani prehrambeni proizvodi, aromatične tvari

- i aromatični pripravci.
- (c) Za proizvodnju likera od jaja ili proizvoda *advocaat* ili *avocat* ili *advokat* mogu se upotrebljavati mlijeko i mliječni proizvodi.

40. Liker s jajima

- (a) Liker s jajima jest liker, aromatiziran ili ne, proizveden od etilnog alkohola poljoprivrednog podrijetla, destilata poljoprivrednog podrijetla ili jakog alkoholnog pića ili njihove kombinacije, čiji su karakteristični sastojci kvalitetni žumanjci, bjelanjci te šećer ili med ili oboje. Najmanji sadržaj šećera ili meda iznosi 150 grama po litri, izražen kao invertni šećer. Najmanji sadržaj žumanjka iznosi 70 grama po litri konačnog proizvoda.
- (b) Alkoholna jakost likera s jajima iznosi najmanje 15% vol.
- (c) Za proizvodnju likera s jajima mogu se upotrebljavati samo aromatizirani prehrambeni proizvodi, prirodne aromatične tvari i aromatični pripravci
- (d) Za proizvodnju likera s jajima mogu se upotrebljavati mlijeko i mliječni proizvodi.

41. Mistrà

- (a) *Mistrà* je bezbojno jako alkoholno piće aromatizirano sjemenkama anisa ili prirodnim anetolom koje zadovoljava sljedeće zahtjeve:
- ima sadržaj anetola od najmanje 1 grama i najviše 2 grama po litri;
 - može sadržavati i destilat aromatskog bilja;
 - nije zaslađeno.
- (b) Alkoholna jakost proizvoda *mistrà* iznosi najmanje 40% vol., a najviše 47% vol.
- (c) *Mistrà* se može aromatizirati samo aromatičnim pripravcima i prirodnim aromatičnim tvarima.
- (d) *Mistrà* se ne smije bojiti.

42. Väkevã glögi ili spritglögg

- (a) *Väkevã glögi* ili *spritglögg* jako je alkoholno piće proizvedeno aromatiziranjem vina ili vinskih proizvoda i etilnog alkohola poljoprivrednog podrijetla aromom klinčića ili cimeta ili obojeg upotrebom jednog od sljedećih postupaka ili njihove kombinacije:
- maceracije ili destilacije,
 - destilacije alkohola uz dodatak dijelova gore navedenog bilja,
 - dodatka prirodnih aromatičnih tvari klinčića ili cimeta.
- (b) Alkoholna jakost proizvoda *väkevã glögi* ili *spritglögg* iznosi najmanje 15% vol.
- (c) *Väkevã glögi* ili *spritglögg* može se aromatizirati samo aromatičnim tvarima, aromatičnim pripravcima ili drugim aromama, ali je prevlada vajuća aroma začina navedenih u točki (a).
- (d) Sadržaj vina ili vinskih proizvoda ne premašuje 50% konačnog proizvoda.

43. Berenburg ili Beerenburg

- (a) *Berenburg* ili *Beerenburg* jako je alkoholno piće koje zadovoljava sljedeće

zahtjeve:

- i. proizvedeno je upotrebom etilnog alkohola poljoprivrednog podrijetla;
 - ii. proizvedeno je maceracijom voća ili bilja ili njihovih dijelova;
 - iii. sadržava kao posebnu aromu destilat korijena encijana (*Gentiana lutea* L.), bobica borovice (*Juniperus communis* L.) i lišća lovora (*Laurus nobilis* L.);
 - iv. varira u boji od svjetlosmeđe do tamnosmeđe;
 - v. može se zasladiti s maksimalno 20 grama sladila po litri, izraženog kao invertni šećer.
- (b) Alkoholna jakost proizvoda *Berenburg* ili *Beerenburg* iznosi najmanje 30% vol.
- (c) *Berenburg* ili *Beerenburg* može se aromatizirati samo aromatičnim pripravcima i prirodnim aromatičnim tvarima.

44. Nektar od meda ili nektar od medovine

- (a) Nektar od meda ili nektar od medovine jako je alkoholno piće proizvedeno aromatiziranjem mješavine fermentirane kaše meda i mednog destilata ili etilnog alkohola poljoprivrednog podrijetla, koji sadržava najmanje 30% vol. fermentirane kaše meda.
- (b) Alkoholna jakost nektara od meda ili nektar od medovine iznosi najmanje 22 % vol.
- (c) Nektar od meda ili nektar od medovine može se aromatizirati samo aromatičnim pripravcima i prirodnim aromatičnim tvarima, pod uvjetom da prevladava okus meda.
- (d) Nektar od meda ili nektar od medovine može se zaslađivati samo medom.

PRILOG II.

POSEBNA PRAVILA KOJA SE ODOSE NA ODREĐENA JAKA ALKOHOLNA PIĆA

1. *Rum-Verschnitt* proizvodi se u Njemačkoj i dobiva miješanjem ruma i etilnog alkohola poljoprivrednog podrijetla, na takav način da udio od najmanje 5% alkohola sadržanog u konačnom proizvodu potječe od ruma. Alkoholna jakost proizvoda *Rum-Verschnitt* iznosi najmanje 37,5% vol. Riječ „*Verschnitt*” navodi se kod opisivanja, prezentiranja i označivanja slovima iste vrste, veličine i boje te u istom redu kao riječ „*Rum*”, a u slučaju pakiranja u bocama navodi se na prednjoj etiketi. Pravni naziv tog proizvoda glasi „jako alkoholno piće”. Ako se *Rum-Verschnitt* stavlja na tržište izvan Njemačke, na etiketi se navodi alkoholni sastav.
2. *Slivovice* se proizvodi u Češkoj i dobiva dodavanjem etilnog alkohola poljoprivrednog podrijetla destilatu šljiva prije konačne destilacije, na takav način da udio od najmanje 70 % alkohola sadržanog u konačnom proizvodu potječe od destilata šljiva. Pravni naziv tog proizvoda glasi „jako alkoholno piće”. Naziv „*slivovice*” može se dodati ako je naveden u istom vidnom polju na prednjoj etiketi. Ako se proizvod *slivovice* stavlja na tržište izvan Češke, na etiketi se navodi alkoholni sastav. Ovom se odredbom ne dovodi u pitanje upotreba pravnih naziva za voćne rakije u kategoriji 9. Priloga I.
3. *Guignolet Kirsch* proizvodi se u Francuskoj i dobiva miješanjem *guignoleta* i *kirscha*, na takav način da najmanje 3% ukupnog čistog alkohola sadržanog u konačnom proizvodu mora potjecati od *kirscha*. Kod opisivanja, prezentiranja i označivanja riječ „*guignolet*” navodi se slovima iste vrste, veličine i boje te u istom redu kao riječ „*kirsch*”, a u slučaju pakiranja u bocama navodi se na prednjoj etiketi. Pravni naziv tog proizvoda glasi „liker”. U alkoholnom sastavu naznačuje se volumni postotak čistog alkohola koji *guignolet* i *kirsch* predstavljaju u ukupnom volumnom sadržaju čistog alkohola u *guignolet kirschu*.

PRILOG III.

DINAMIČKI SUSTAV STARENJA ILI SUSTAV „CRIADERAS Y SOLERA” ILI „SOLERA E CRIADERAS”

Dinamički sustav starenja ili sustav „*criaderas y solera*” ili „*solera e criaderas*” sastoji se od periodičnog ispuštanja dijela *brandyja* sadržanog u svakoj od bačvi ili spremnika od hrastova drveta koji čine jednu razinu starenja te od dolijevanja odgovarajućih količina *brandyja* ispuštenog iz druge, prethodne razine starenja.

Definicije

„Razina starenja” znači svaka skupina bačvi ili spremnika od hrastova drveta iste starosti kroz koje prolazi *brandy* u postupku starenja. Svaka razina naziva se „*criadera*”, osim posljednje, koja prethodi punjenju *brandyja* u boce i koja se naziva „*solera*”.

„Ispuštanje” znači djelomični volumen *brandyja* koji se ispušta iz svake bačve ili spremnika od hrastova drveta određene razine starenja te se dodaje u bačve ili spremnike od hrastova drveta sljedeće u nizu razina starenja ili, u slučaju „*solere*”, puni u boce i otprema.

„Dolijevanje” znači volumen *brandyja* iz bačvi ili spremnika od hrastova drveta određene razine starenja koji se dodaje i miješa sa sadržajem bačvi ili spremnika od hrastova drveta sljedeće u nizu razina starenja.

„Prosječna starost” znači vremensko razdoblje koje odgovara rotaciji ukupnih zaliha *brandyja* u postupku starenja, izračunato dijeljenjem ukupnog volumena *brandyja* sadržanog u svim razinama starenja s volumenom ispuštenog *brandyja* iz posljednje razine starenja – „*solere*” – tijekom godine dana.

Prosječna starost *brandyja* ispuštenog iz „*solere*” izračunava se prema sljedećoj formuli: $t = V_t/V_e$, u kojoj je:

- t prosječna starost, izražena u godinama
- V_t ukupni volumen zaliha u sustavu starenja, izražen u litrama čistog alkohola
- V_e ukupni volumen proizvoda ispuštenog iz sustava tijekom godine i namijenjenog otpremanju, izražen u litrama čistog alkohola.

Kada je riječ o bačvama ili spremnicima od hrastova drveta obujma do 1 000 litara, godišnji broj ispuštanja i dolijevanja manji je ili jednak dvostrukom broju razina starenja u sustavu, kako bi se osiguralo da najmlađi dio bude star šest mjeseci ili stariji.

Kada je riječ o bačvama ili spremnicima od hrastova drveta obujma većeg od 1 000 litara, godišnji broj ispuštanja i dolijevanja manji je ili jednak broju razina starenja u sustavu kako bi se osiguralo da najmlađi dio bude star jednu godinu ili stariji.

OBRAZLOŽENJE

I. PRAVNI TEMELJ

Ustavnopravni temelj za donošenje prednacrtu Zakona o jakim alkoholnim pićima, sadržan je u **članku III.1 točka b)** koji je izmijenjen amandmanima VIII, LXXXIX i CVI, i članu IV.A.20. (1) Ustava Federacije Bosne i Hercegovine, prema kojima je u isključivom ovlaštenju Federacije utvrđivanje ekonomske politike, uključujući planiranje i obnovu, te politiku korištenja zemljišta na federalnoj razini, a Parlament Federacije, uz ostala ovlaštenja predviđena Ustavom, odgovoran je za donošenje zakona o vršenju funkcije federalne vlasti, te u **članku III.2. toč. c) i i)** Ustava Federacije Bosne i Hercegovine, prema kojem su federalna vlast i kantoni nadležni za politiku čovjekove okoline i korištenje prirodnih bogatstava.

II. RAZLOZI DONOŠENJA

Razlog za donošenje Zakona o jakim alkoholnim pićima je što trenutno ne postoji propis koji regulira ovu oblast, zbog čega ne postoje ni pouzdani podaci o proizvodnji alkoholnih pića u Federaciji BiH, te se ova proizvodnja nalazi u tzv. „sivoj zoni“, gdje je prema procjenama preko 60% proizvodnje i prometa jakih alkoholnih pića tržišno nekontrolirano. Uslijed ovakvog stanja, domaći proizvođači pribjegavaju zapošljavanju radnika na crno, što takve zaposlenike stavlja u izuzetno negativan položaj u smislu nemogućnosti ostvarenja socijalne i zdravstvene zaštite, mirovinskog osiguranja i dr. prava po osnovu rada. Pored toga, „pravi“ proizvođači alkoholnih pića u Federaciji BiH susreću sa nizom problema u proizvodnji i prometu, nelojalnom konkurencijom i sl. Ovakvo stanje također direktno utječe i na Proračun Federacije BiH zbog neubiranja poreza, trošarina, doprinosa na plaće, carina i sl.

Do donošenja Zakona o vinu, rakiji i drugim proizvodima od grožđa i vina („Službeni glasnik BiH“ broj 25/08), sukladno ustavnim odredbama, kao preuzeti propis primjenjivao se republički Zakon o vinu i rakiji („Službeni list SR BiH“, br. 26/89 i 29/90).

Isti je stavljen van snage donošenjem Zakona o vinu, rakiji i drugim proizvodima od grožđa i vina na razini Bosne i Hercegovine („Službeni glasnik BiH“ broj 25/08). Ovim zakonom iz 2008.godine, iako stoji u nazivu zakona, nije propisana proizvodnja rakije niti je na temelju istog donesen bilo kakav podzakonski akt.

Zbog nedostataka i nemogućnosti provođenja državnog Zakona o vinu, rakiji i drugim proizvodima od grožđa i vina, Ministarstvo vanjske trgovine i ekonomskih odnosa BiH je pokrenulo proceduru donošenja novog zakona o vinu, što je prouzrokovalo da ponovo za proizvodnju i promet rakija i drugih alkoholnih pića (osim vina od grožđa) nema propisa.

Kako bi bar privremeno riješili problem nedostatka propisa iz ove oblasti, ovo Ministarstvo je kao privremeno rješenje do donošenja Zakona o jakim alkoholnim pićima,

donijelo Pravilnik o minimalnim tehničko-tehnološkim i kadrovskim uvjetima za proizvodnju rakija i voćnih vina („Službene novine Federacije BiH“, br. 2/14 i 23/15). Pravilnikom su propisani uvjeti za proizvodnju, postupak registracije i način stavljanja u promet jakih alkoholnih pića.

Sukladno navedenom je ovo Ministarstvo Programom rada za 2021. godinu, planiralo izradu Prednacrtu Zakona o jakim alkoholnim pićima.

Poznata je činjenica da se na području Federacije Bosne i Hercegovine proizvode prije svega voćne rakije, pa je velika zainteresiranost proizvođača voća, a također i grožđa sa područja Federacije BiH, da se osiguraju zakonski uvjeti, odnosno donesu propisi kojim će se regulirati proizvodnja i promet prije svega rakija, te i drugih jakih alkoholnih pića.

Značajan dio proizvodnje rakija se obavlja na tradicionalan način, bez standardizacije kvaliteta. Ove rakije se uglavnom prodaju u rinfuznom stanju i van „legalnih“ tokova. Proizvodnja rakija na tradicionalan način može biti perspektivna, uz poboljšanja putem udruženja proizvođača rakija, a zatim i kroz zaštitu zemljopisnog podrijetla ovih proizvoda.

Ovim Zakonom se omogućava da fizičke osobe destilat koji prekoračuje njihove potrebe, mogu legalno prodati drugom proizvođaču destilata, odnosno jakog alkoholnog pića. Također omogućava se i praćenje svih tokova cjelokupnog procesa proizvodnje jakog alkoholnog pića, od osnovne sirovine za proizvodnju, do konačno upakiranog proizvoda u bocu, čime se garantira podrijetlo i kvaliteta.

Reguliranje sektora jakih alkoholnih pića važno je i radi sigurnosti i zaštite zdravlja i interesa potrošača. Uzimajući u obzir obvezu usklađivanja s propisima EU, potrebno je propisati pravila koja se primjenjuju za proizvodnju jakih alkoholnih pića, njihovu kvalitetu, postupak zaštite geografskog podrijetla, te druga pitanja od značaja za jaka alkoholna pića.

Imajući u vidu gore navedene probleme, glavni cilj donošenja Zakona o jakim alkoholnim pićima je osigurati zakonodavno–pravni okvir za sektor jakih alkoholnih pića i uspostaviti jedinstveno i uređeno tržište sukladno EU standardima“, kojim će se:

a) uspostaviti Registar proizvođača jakih alkoholnih pića, definirati uvjeti za bavljenje proizvodnjom jakih alkoholnih pića, uspostaviti efikasan sistem za ispitivanje kvaliteta i organoleptičko ocjenjivanje, osigurati kontrola proizvodnje, upoznati proizvođače s mogućnostima zaštite geografskog podrijetla jakih alkoholnih pića, stavljanje u promet, i dr.;

b) izvršiti podjelu nadležnosti između federalne, kantonalne i općinske razine vlasti u Federaciji BiH u segmentu uspostave i vođenja registara, praćenja proizvodnje, stavljanja jakih alkoholnih pića u promet i dr.;

c) izvršiti uspostava efikasnog i djelotvornog sustava inspeksijske kontrole i nadzora u proizvodnji jakih alkoholnih pića i

d) te “riješiti” i druga pitanja od značaja za sektor jakih alkoholnih pića.

Realizacijom aktivnosti navedenih u prethodnom stavku (toč. a), b), c) i d) neizravno bi se osiguralo punjenje Proračuna sukladno Zakonu o trošarinama u Bosni i Hercegovini („Službeni glasnik BiH“ broj: 49/09) i podzakonskim aktima donesenim na osnovu istog.

III. OBRAZLOŽENJE PREDLOŽENIH RJEŠENJA

Poglavlje I. Opće odredbe (čl. 1., 2., 3., 4. i 5.)

U ovom poglavlju date su opće odredbe koje se odnose na sadržaj i primjenu Zakona, značenje pojmova i definicija koji se koriste u tekstu Zakona, te naziv propisa EU sa kojima je vršeno usklađivanje Zakona.

Poglavlje II. Proizvodnja jakih alkoholnih pića (čl. 6., 7., 8., 9., 10. i 11.)

Ovo poglavlje sadrži odredbe o načinu proizvodnje jakih alkoholnih pića, sirovinama za proizvodnju, etil alkoholu poljoprivrednog podrijetla i destilatima za proizvodnju jakih alkoholnih pića. U ovom poglavlju se nalaze i odredbe o razvrstavanju jakih alkoholnih pića, kategorijama alkoholnih pića, te objektima u kojima se proizvode ova pića.

Poglavlje III. Registracija proizvođača jakih alkoholnih pića (čl. 12., 13., 14., 15. i 16.)

U ovom poglavlju definirano je tko može proizvoditi jaka alkoholna pića i destilat poljoprivrednog podrijetla radi stavljanja u promet. Propisana je obveza upisa u Registar jakih alkoholnih pića koji će vršiti nadležni općinski organi, s ciljem da se proizvođačima jakih alkoholnih pića omogući brže, lakše i jednostavnije dobivanje odgovarajućih rješenja o upisu (brisanju) u Registar. Propisano je također da će zbirni registar voditi Federalno ministarstvo poljoprivrede, vodoprivrede i šumarstva.

Odredbe koje se odnose na evidencije koje je obavezan voditi proizvođač jakog alkoholnog pića kao što su: evidencije sirovina, proizvodnje, prometa, obilježavanje posuda i dr., također sadrži ovo poglavlje.

Poglavlje IV. Kvaliteta jakih alkoholnih pića (čl. 17., 18. i 19.)

Poglavljem kontrole kvaliteta jakih alkoholnih pića propisano je tko je odgovoran za kvalitetu proizvoda, što podrazumijeva kontrola kvalitete jakih alkoholnih pića, tko vrši kontrolu kvalitete jakih alkoholnih pića i uvjeti za očuvanje kvalitete. Kontrola kvalitete jakih alkoholnih vrši se sukladno metodama propisanim važećim propisima.

Poglavlje V. Opisivanje, prezentiranje i označavanje jakih alkoholnih pića (čl. 20., 21., 22., 23., 24., 25. i 26.)

Ovo poglavlje sadrži odredbe koje se odnose na opća pravila za opisivanje, prezentiranje i označavanje jakih alkoholnih pića, njihove službene nazive, na koji način

se složenice i aluzije mogu koristiti u označavanju jakih alkoholnih pića, navođenje mjesta podrijetla, te i dodatna pravila vezana za opisivanje, prezentiranje i označavanje jakih alkoholnih pića. Također, u ovom poglavlju se nalaze i odredbe o opisivanju, predstavljanju i deklariranju jakih alkoholnih pića sa zemljopisnom oznakom.

Poglavlje VI. Zemljopisne oznake (čl. 27., 28., 29., 30., 31., 32. i 33.)

Zaštita zemljopisnog podrijetla jakih alkoholnih pića definirana je propisom koji je donijela Agencija za sigurnost hrane Bosne i Hercegovine u suradnji sa nadležnim organima entiteta i Brčko Distrikta. U skladu s tim, zahtjev za zaštitu zemljopisnog podrijetla jakih alkoholnih pića se dostavlja Agenciji za sigurnost hrane BiH. Međutim, s obzirom da su službene kontrole i inspekcijski nadzor nad provođenjem propisa na razini entiteta, to je bilo potrebno odredbama ovog Zakona propisati šta znači zemljopisna oznaka, tko može koristiti zaštićenu oznaku, od čega su zaštićene zemljopisne oznake jakih alkoholnih pića, kome se podnosi zahtjev za zaštitu, tko vodi Registar zemljopisnih oznaka, te druga pitanja od značaja za zemljopisne oznake, vodeći računa da se ne „ulazi“ u nadležnost državnih organa vlasti.

Ovim poglavljem propisane su i odredbe koje se tiču specifikacije proizvoda, s ciljem upoznavanja proizvođača jakih alkoholnih pića koji su zainteresirani za zaštitu zemljopisne oznake, šta to sadrži specifikacija proizvoda koju uz zahtjev za zaštitu podnose Agenciji za sigurnost hrane BiH. Također, u ovom poglavlju su i odredbe o homonimima, odnosu zemljopisne oznake i žiga, te odredba kojom se pojašnjava kako se vrši zaštita zemljopisne oznake na razini Europske unije.

Poglavlje VII. Promet jakih alkoholnih pića (čl. 34., 35., 36., 37. i 38.)

U ovom poglavlju nalaze se odredbe o uvjetima za stavljanje u promet jakih alkoholnih pića, donošenju rješenja o stavljanju u promet, uvjeti za uvoz i izvoz, te zabrane vezane za promet jakih alkoholnih pića.

Kako je Ustavom Federacije BiH propisano da je u zajedničkoj nadležnosti Federacije i kantona korištenje prirodnih resursa, a Zakonom o principima lokalne samouprave u Federaciji BiH, između ostalog, u nadležnosti jedinica lokalne samouprave i utvrđivanje politike upravljanja prirodnim resursima, samim tim se nameće rješenje podjele nadležnosti u oblasti ovog sektora između federalne, kantonalne i općinske razine vlasti.

Stoga je odredbama ovog poglavlja predloženo da upis u registre proizvođača jakih alkoholnih pića obavljaju nadležni općinski organi, koji vrše i upis u Registar poljoprivrednih gospodarstava i klijenata (RPG/RK). Mnogi podaci o većini proizvođača jakih alkoholnih pića se već nalaze u (RPG/RK), što bi izradom adekvatnog softverskog rješenja, koji bi bio sastavni dio RPG/RK, pojednostavilo uspostavu i vođenje Registra proizvođača jakih alkoholnih pića. S tim u vezi, propisano je da rješenje o stavljanju u

unutarnji promet jakih alkoholnih pića bez zemljopisne oznake donosi nadležni općinski organ vlasti, a za vina sa zemljopisnim podrijetlom rješenja donosi nadležno kantonalno ministarstvo.

Federalno ministarstvo bi vodilo objedinjen registar proizvođača jakih alkoholnih pića i donosilo rješenja za izvoz, odnosno stavljanje jakih alkoholnih pića u vanjski promet.

Poglavlje VIII. Naknade troškova (član 39.)

Ovim poglavljem se reguliraju naknade troškova vezanih za utvrđivanje uvjeta, izdavanje rješenja, odobrenja, obavljanje analiza i izdavanje uvjerenja, certifikata, kao i za pregled pošiljki prilikom uvoza, izvoza, te naknade i drugih troškova u skladu sa ovim Zakonom.

Poglavlje IX. Nadzor (čl. 40., 41., 42., 43., 44. i 45.)

Ovim poglavljem je definirano što sve podrazumijeva upravni nadzor. Pored toga definirano je koja inspekcija vrši nadzor nad provođenjem odredbi ovog zakona, koja su to prava i dužnosti nadležnog inspektora, koje mjere poduzima nadležni inspektor, nadležnost za rješavanje žalbi, te na čiji teret padaju troškovi dorade i prerade koji nastanu zbog postupanja po nalogu inspektora.

U propisivanju odredbi ovog poglavlja vršili smo analizu Zakona o jakim alkoholnim pićima zemalja iz okruženja. Analizom propisa Republike Hrvatske, Crne Gore i Srbije, ustanovili smo da inspekcijски nadzor u proizvodnji i prometu jakih alkoholnih pića i destilata poljoprivrednog podrijetla vrši poljoprivredna inspekcija. Rukovodeći se time, odredbama ovog Zakona smo predložili da službene kontrole i inspekcijски nadzor u proizvodnji i prometu jakih alkoholnih pića vrši nadležna poljoprivredna inspekcija, a inspekcijски nadzor i službene kontrole nad primjenom odredbi ovog Zakona u ugostiteljskim objektima tržno, turističko-ugostiteljski ili inspektor za hranu, što ćemo usuglasiti sa Federalnom upravom za inspekcijске poslove.

Poglavlje X. Kaznene odredbe (čl. 46., 47. i 48.)

Kaznenim odredbama su propisane visine kazni za pojedine prekršaje nastale po osnovu ovog Zakona.

Poglavlje XI. Prijelazne i završne odredbe (čl. 49., 50., 51., 52. i 53.)

Ovo poglavlje sadrži prijelazne i završne odredbe, koje se odnose na rokove za usklađivanje poslovanja proizvođača jakih alkoholnih pića sa odredbama ovog Zakona, primjenu važećih propisa, donošenje podzakonskih akata po osnovu ovog Zakona, rokovi za upis u Registar proizvođača jakih alkoholnih pića i stupanje na snagu ovog Zakona.

Sastavni dio zakona čine prilozi:

1. Prilog I – Kategorije jakih alkoholnih pića;
2. Prilog II – Posebna pravila koja se odnose na pojedina alkoholna pića;
3. Prilog III – Dinamički sistem starenja ili sustav „Criaderas y solera“ ili „solera e criaderas“.

IV. USKLAĐENOST PROPISA SA EUROPSKIM ZAKONODAVSTVOM

Usklađivanje odredbi ovog Zakona vršeno je sa zadnjom konsolidiranom verzijom UREDBE (EU) 2019/787 EUROPSKOG PARLAMENTA I VIJEĆA od 17. travnja 2019. o definiranju, opisivanju, prezentiranju i označavanju jakih alkoholnih pića, upotrebi naziva jakih alkoholnih pića u prezentiranju i označavanju drugih prehrambenih proizvoda, zaštiti oznaka zemljopisnog podrijetla za jaka alkoholna pića, upotrebi etilnog alkohola i destilata poljoprivrednog podrijetla u alkoholnim pićima te stavljanju izvan snage Uredbe (EZ) br. 110/2008 (SL L 130, 17.5.2019.), objavljenom 25.05.2021. godine (02019R0787 — HR — 25.05.2021 — 001.003 — 1).

V. PROVJERA PROVOĐENJA PROPISA

Federalno ministarstvo vrši upravni nadzor nad provođenjem ovog Zakona kao i upravni nadzor nad institucijama, ustanovama, federalnim i kantonalnim organima i organizacijama, jedinicama lokalne samouprave, ovlaštenim institucijama, ovlaštenim pravnim osobama u obavljanju poslova određenih ovim Zakonom, a koji predstavljaju vršenje javnih ovlaštenja.

Službene kontrole i inspeksijski nadzor nad provođenjem ovog Zakona i propisa donesenih na temelju njega, provode federalni i kantonalni inspeksijski organi, svako u okviru svoje nadležnosti, sukladno ovom Zakonu i drugim važećim zakonskim i podzakonskim propisima.

VI. OPIS KONSULTACIJA

Sukladno članku 9. Uredbe o pravilima za sudjelovanje zainteresirane javnosti u postupku pripreme federalnih pravnih propisa i drugih akata ("Službene novine Federacije BiH", broj 51/12), te člankom 81. Pravila i postupaka za izradu zakona i drugih propisa Federacije BiH („Službene novine Federacije BiH“, broj 71/14), na WEB stranici Ministarstva je 04.11.2021. godine, postavljena **obavijest** kojom se zainteresirana javnost informira da je Ministarstvo pripremila prednacrt Zakona o jakim alkoholnim pićima, da se isti nalazi na WEB stranici Ministarstva, sa linkom za izravan pristup tekstu zakona, tabelom za dostavljanje primjedbi i prijedloga, te drugim informacijama vezanim za konsultacije.

Također, sukladno članku 81. Pravila i postupaka za izradu zakona i drugih propisa Federacije BiH, Federalno ministarstvo je u toku konsultacija na tekst Zakona tražilo pisane komentare od slijedećih institucija:

- Agencija za sigurnost hrane BiH,
- Federalno ministarstvo razvoja, poduzetništva i obrta,
- Federalno ministarstvo trgovine,
- Kantonalna ministarstva nadležna za poslove poljoprivrede,
- Federalna uprava za inspekcijske poslove,
- Kantonalne uprave za inspekcijske poslove,
- Poljoprivredno-prehrambeni fakultet Sarajevo,
- Savez općina i gradova,
- Privredna komora Federacije BiH,
- Udruženje potrošača i dr.,
- Pojednim proizvođačima jakih alkoholnih pića koji se nalaze u evidenciji ovog Ministarstva.

Agencija za sigurnost hrane i Poljoprivredno-prehrambeni fakultet su aktivno sudjelovali u toku izrade Zakona, tako da nisu imali primjedbi.

Federalno ministarstvo razvoja, poduzetništva i obrta, općine Stolac i Prača, su se izjasnili da **nemaju primjedbi** na predloženi tekst Zakona.

Ostale institucije koje su dostavile pisane primjedbe/komentare:

- Federalna uprava za inspekcijske poslove (poljoprivredna i inspekcija za hranu),
- Uprava za inspekcijske poslove Bosansko-podrinjskog kantona,
- Ministarstva poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede HNK,
- Općina Prozor -Rama,
- NVO Centar za edukaciju mladih – Travnik.

U daljnjem tekstu su grupirane primjedbe prema "tematici".

1. Ministarstva poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede HNK i Općina Prozor-Rama su dostavili slijedeće primjedbe:

1.1. Primjedba na članak 11. stavak (3) kojim je bilo propisano da obvezu upisa u Registar proizvođača jakih alkoholnih pića ima proizvođač koji jako alkoholno piće proizvodi za vlastite potrebe i to ako proizvedena količina prelazi 20 litara čistog alkohola godišnje po domaćinstvu, odnosno 50 litara jakog alkoholnog pića u tijeku godine. Ministarstvo poljoprivrede HNK je predložilo da količina bude 100 litara a Općina Prozor Rama 200 litara.

Prihvaćen je prijedlog Ministarstva poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede HNK. Znači, proizvođači koji proizvode više od 100 litara jakih alkoholnih pića na godišnjoj razini su

dužni samo upisati se u Registar proizvođača jakih alkoholnih pića, bez obaveze plaćanja trošarina.

Obrazloženje: Kako je navedeno u primjedbama, veliki je broj manjih proizvođača koji proizvode jaka alkoholna pića za vlastite potrebe, stoga smatramo da trebamo imati bar evidenciju proizvođača koji proizvode jaka alkoholna pića za vlastite potrebe (više od 100 litara), zbog boljeg uvida u sektor jakih alkoholnih pića, planiranja i praćenja tog sektora, kao i zbog zaštite zdravlja potrošača. S obzirom na obvezu postepenog usklađivanja sa EU navodimo primjer Zakona o trošarinama R Hrvatske, gdje je svaki proizvođač jakog alkoholnog pića obavezan prijaviti se u Registar trošarinskih obveznika. Također u EU, proizvođači jakih alkoholnih pića koji proizvode više od 100 litara jakog alkoholnog pića za vlastite potrebe na godišnjoj razini su trošarinski obveznici.

1.2. Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede HNK je imalo **prijedlog** izmjena u članku 34. na način, da rješenja za stavljanje u unutrašnji promet jakih alkoholnih pića **bez zemljopisnog podrijetla** donosi nadležni općinski organ, zato što je najviše proizvođača jakih alkoholnih pića bez zaštićenog zemljopisnog podrijetla, te je istima zbog blizine, olakšan dolazak i izvršavanje obveza propisanih ovom zakonom. Prijedlog je **prihvaćen**.

2. Federalna uprava za inspekcijske poslove (poljoprivredna inspekcija i inspekcija za hranu) je dostavila slijedeće primjedbe:

2.1. Primjedba Poljoprivredne inspekcije na članak 2. stavak (2) koji glasi:

“(2) Izuzetno, ako zemlja uvoznica to zahtijeva, jaka alkoholna pića se mogu izvoziti iako ne ispunjavaju uvjete kvalitete propisane ovim zakonom, na osnovu dogovorene izvozne kvalitete navedene u ugovoru”, odnosila se na riječ “zahtijeva”. Predloženo da se riječ zahtijeva zamijeni riječju “dozvoljava”.

Prijedlog je odbijen.

Obrazloženje: Stavkom (1) članka 2. Zakona je propisano slijedeće:

“(1) Odredbe ovog Zakona primjenjuju se na destilat poljoprivrednog podrijetla i sva jaka alkoholna pića koja se nalaze na tržištu Federacije Bosne i Hercegovine, bilo da su proizvedena u Federaciji BiH ili izvan nje, kao i ona namijenjena za izvoz.”

Dakle, samo ukoliko inostrani kupac (uvoznik) “**zahtijeva**” drugačiju kvalitetu, koja se definira ugovorom, jaka alkoholna pića se mogu izvoziti i ako nisu u skladu sa ovim Zakonom.

2.2. Primjedba Poljoprivredne inspekcije na članak 6. stavak (2):

Prijedlog je **prihvaćen**.

Obrazloženje: Preformulirali smo stavak (2).

2.3. Primjedba Poljoprivredne inspekcije na članak 11. stavak (4) a u vezi stavka (3) istog članka.

Prijedlog je **prihvaćen**.

Obrazloženje: Brisali smo “sporne riječi”.

2.4. Primjedba Poljoprivredne inspekcije na članak 40. (Inspekcijski nadzor) bila je da je termin "nadležna inspekcija" konfuzna odrednica i neodređeno definiranje koja inspekcija poduzima što, u kojem koraku primjene propisa postupa sukladno svojim ovlastima i primjenjuje koju mjeru (tržna, poljoprivredna, inspekcija za hranu?). Jasno razlučiti nadležnosti između inspekcija na bazi proizvodnje i prometa i uskladiti sa kaznenim odrednicama u člancima 45.,46. i 47.

Inspektor za hranu je dostavio prijedlog kako treba da glasi članak 40. ovog Zakona.

Prihvaćen je prijedlog inspektora za hranu, s obzirom da Poljoprivredna inspekcija nije dala prijedlog, samo primjedbu.

3. Federalni agromediteranski zavod Mostar (FAZ)

Primjedbe FAZ-a su se uglavnom odnosile na traženje pojašnjenja, te davanje prijedloga tehničke prirode koji su uglavnom uvaženi. Što se tiče odgovora/pojašnjenja na pojedine odredbe, isti su dati na sastancima sa predstavnicima FAZ-a koji su održani drugim povodom (sastanci vezani za izradu vinogradarskog i vinarskog registra).

4. NVO Centar za edukaciju mladih – Travnik

4.1. Primjedba na članak 17. (kontrola kvalitete) kojom se traži propisivanje "veće" kontrole proizvodnje i kvaliteta.

Prijedlog **prihvaćen djelomično**.

Obrazloženje: U članku 17. iza stavka (4) dodaje se novi stavak (5) koji propisuje da Federalno ministarstvo donosi Pravilnik o postupku i uvjetima ovlašćivanja laboratorija iz stavka (4) ovog članka.

Što se tiče kontrole kvaliteta jakih alkoholnih pića, sa zaštićenim geografskim podrijetlom ista je propisana Pravilnikom koji je donesen na razini države i ovim Zakonom u Poglavlju VI – Zemljopisne oznake i Poglavlju IX - Inspekcijski nadzor.

4.2. Primjedba na članak 19. (Opća pravila za opisivanje, prezentiranje i označavanje) kojom se traži da na deklaraciji proizvoda obvezno piše da se ne smije prodavati osobama ispod 18. godina, te dodavanje drugih upozorenja vezanih za zdravlje potrošača.

Prijedlog **nije prihvaćen**.

Obrazloženje: Definirano zakonom o trgovini, zaštiti zdravlja potrošača, krivičnom zakonu, Pravilnikom o pružanju informacija potrošačima o hrani.

4.3. Primjedba na članak 46. (iznosi novčanih kazni)

Prijedlog **nije prihvaćen**.

Obrazloženje: Smatramo da bi i sa predloženim kaznama, uz adekvatan inspekcijski nadzor postigli dobre rezultate u provođenju propisa.

VII. FINANCIJSKA SREDSTVA

Donošenje ovog Zakona neće trebati dodatna izdvajanja iz Proračuna Federacije BiH, međutim, procjena je da će doći do punjenja Proračuna, prije svega po osnovu trošarina na jaka alkoholna pića. Prema podacima Federalnog zavoda za statistiku, u Federaciji BiH se godišnje proizvede ukupno 62.205 litara jakih alkoholnih pića (preračunato na čisti alkohol).

Prema pretpostavkama, zbog nepostojanja propisa, 60% proizvodnje jakih alkoholnih pića se nalazi u "sivoj zoni", tj. oko 93.300 litara. Računajući na prosjek prihoda od trošarina (trošarine 15 KM na jaka alkoholna pića, te 8 KM na proizvodnju voćnih rakija, po litru apsolutnog alkohola), prema procjenama, ukupan prihod od trošarina na proizvedena jaka alkoholna pića (60%) u Federaciji BiH bi bio oko 1,026,382 KM.

Prema zadnjoj objavljenoj Odluci UO Uprave za neizravno oporezivanje BiH, broj 02-17-03-4-1/2020 od 29.11.2020. godine utvrđeni, su privremeni koeficijenti raspodjele sredstava sa jedinstvenog računa prema kojoj privremeni koeficijent raspodjele sredstava za FBiH iznosi 62.83%, što preračunato na ukupni procijenjeni prihod iznosi 636,357 KM.

S obzirom da će nakon donošenja Zakona kantoni/gradovi/općine donijeti dopune svojih propisa o troškovima/taksama, nije moguće donijeti bilo kakvu procjenu prihoda za obavljanje poslova iz njihove nadležnosti (donošenje rješenja i dr.).